

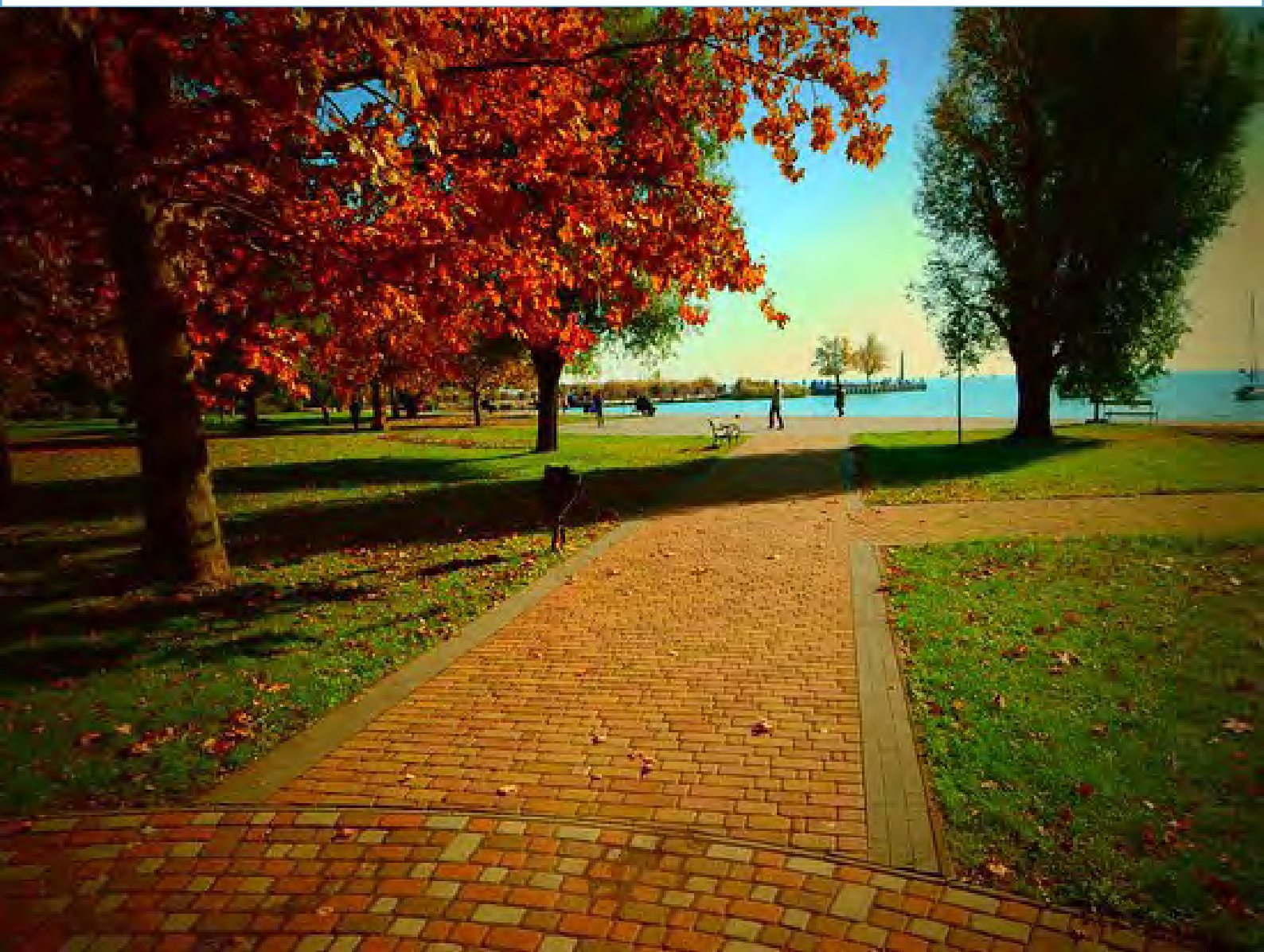

Első Könyv: **KONCEPCIÓ-TANULMÁNY**

Balatonalmádi város és identitás-körzetének fejlesztési próba-konceptiója és magstratégiája

Írta: *Gauder Péter*
Szerkesztette: *Kajári Gyula*

2020. október

Tisztelt Olvasó!

Jelen dokumentum az Almádi '30 „Kezdeményezés Balatonalmádi Jövőjéért” elnevezésű csoport munkája alapján, szakértői és szakirodalmi elemekkel kiegészítve és rendszerezve készült. A csoport munkájában balatonalmádi illetőségű és/vagy kötődésű személyek, meghívásos, vagy önkéntes alapon, pártoktól, vagy civil szervezetektől függetlenül, saját szabad idejüket feláldozva vettek részt, 2020. június 22. óta. Munkájukért, a város jövőjéért érzett elkötelezettségükért köszönet jár, amit ehelyütt is kifejezésre kell juttatni. Külön köszönet illeti Gauder Pétert, aki szakértőként, tanácsadóként, minden ellenszolgáltatás nélkül, pusztán a város iránt érzett elkötelezettségből irányította a közös gondolkodást és annak eredményét „két kötetben” papírra veti, illetve vetette.

A dokumentum és a szerkesztés alatt álló „2. Könyv”- véglegesítés után - részét, illetve egyik forrását képezi a 2020. novemberében Balatonalmádi Város Önkormányzatának Képviselő Testülete elé terjesztendő, a város hosszútávú, legalább 10 éves kitekintésű fejlesztési koncepciójának.

Balatonalmádi, 2020. október 27.

Kajári Gyula
Tanácsnok
Önkormányzati képviselő

Előszó

Almádi és térsége az előző száz évben több értékváltozást ért meg. Az első az egykori szőlőgazdálkodásból - alig több mint 100 éve - gyógyfürdővé átalakulás, majd a második, ami a II. Világháború után következő politikai átalakulást követő több, mint 40 éves periódus alatt létrejött értékváltozás.

A város és térsége jelenleg a harmadik értékváltozása korát éli, amely a társadalmi-gazdasági liberalizációval köszöntött be, s immár szintén több mint 30 éve tart. Ez az időszak egyfajta elbizonytalanodást hozott magával, nem csupán politikai-társadalmi, hanem gazdasági-technológiai és életszemlélet tekintetében egyaránt, s nem csak Almádban, annak szűkebb kontextusában, hanem az egész világban.

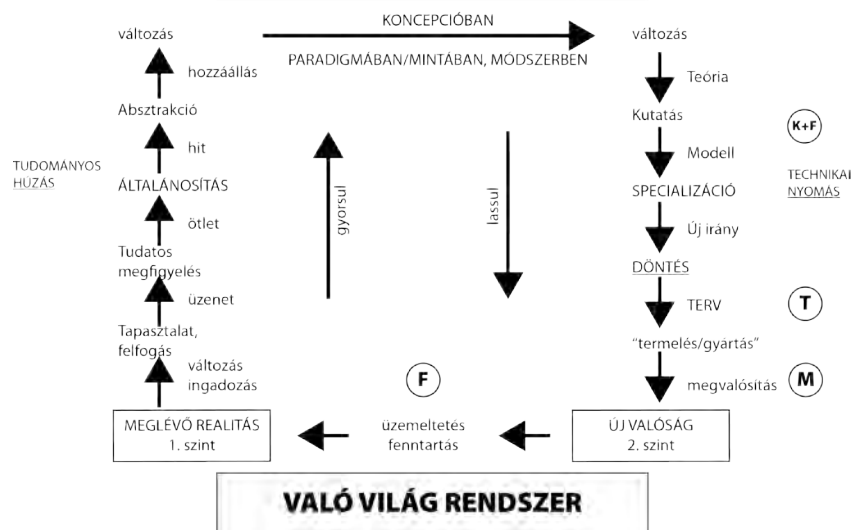
A válság nem kudarc, a válság csupán valami korábbiak az ellehetetlenülése. Ahhoz hogy Almádi, „jövőhelyszín” helyi versenyképességét újra el tudja nyerni, meg tudja teremteni, más körzetekkel szemben versenyképes pozícióba kell kerülnie, illetve pozíciója javítására kell törekednie. A jövő sikere érdekében fel-, illetve el- kell tudni ismerni hogy mik azok a negatív összefüggések, amelyek akadályozzák a haladást, a fejlődést. Elismerni néha nehezebb, lévén ez a korábbival szembeni kritika.

A város és körzete inflexiós ponthoz érkezett! Amennyiben városkörzet („polisz”) elismeri, hogy elérte a fejlődési korlátok kritikus felhalmozódását, koncentrációját, akkor képes egy jövő felé forduló dinamika bevezetésére és a válságból kivezető út meghatározására. Ehhez a merev, szilárdan rögzült, begyökeredzett viselkedési minták legyőzésére, megváltoztatására van szükség. Amennyiben felismerjük a pozitívan kiaknázható fejlődési tendenciákat, trendeket, spontán folyamatokat és ki tudjuk használni azokat a pozíció-előnyöket¹, potenciálokat, amelyek a versenyelőnyt biztosíthatják, akkor lehetővé válik a szilárdan rögzült (adaptív) problémaszervezet felszámolása, ezzel a válságból, leépülésből való kilábalás.

A jövőt nem lehet megjósolni, de meg lehet teremteni. Amint a múltunk, úgy a jövőnk is benne van a jelenben. A jövőnk szempontjából nem önmagában a válság jelent problémát, hanem a hanyatlás kiegyensúlyozatlan és kumulatív természete. Azaz a probléma fő momentuma, hogy egy megindult folyamat,- beavatkozás nélkül – egyik generációról a másikra öröklődik, azaz a leépülés folytatódik és fennmarad².

Éppen ezért, ha eddig ezen az úton válságba jutottunk, akkor innovációra, újításra megújulásra van szükség. Az, hogy milyen lesz a város jövője, ma és itt dől el. Vagyis a jövő a jelenben fogantatik. Mi, és most határozhatjuk meg melyik úton haladunk tovább.

Vagyis a jövőnk nem lehet megjósolni, azt nekünk kell megteremtünk! Ehhez - egyrészt - azt kell helyesen érzékelnünk és megértenünk, hogy mik a fejlesztést, fejlődést előrehaladást akadályozó, lassító problémák, elégtelenségek és konfliktusok, - másrészt - hogy milyen jövők álnak előttünk. Ez nehéznek tűnik, lévén hogy inkább csak a problémákat – amelyek a válsághoz vezettek – látjuk,

1 a versenyképesség nem más mint (ideig óráig tartó) POZÍCIÓELŐNY
 2 lásd még illetve vedd össze Newton energiamegmaradási törvényével

ismerjük, de, ami a probléma (mint jelenség, mint a láz) mögött van, az anomáliát-konfliktust, ami a problémát okozza, már többnyire nem.

A városfejlesztési problémák kialakulásának három okát azonosíthatjuk:

1. gazdasági bázis gyengülése
2. fizikai- (ember- alkotta művi és természeti-) környezet elhasználódása (erkölcsi és anyagi egyaránt)
3. az irányításban a reagálás – sodródás és a „nem irányítás” - térnyerése.

Az előttünk járt irányító-generációk

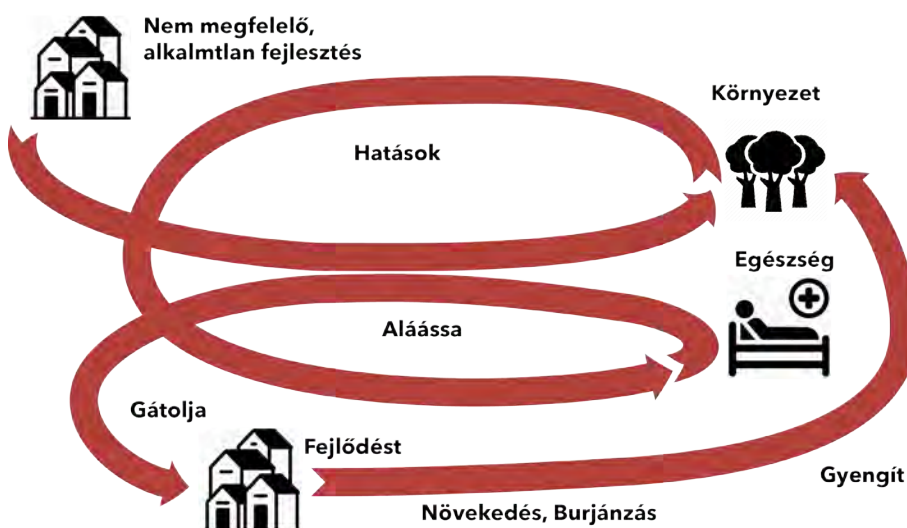
- egyrészt nem igazán érzékelték (vagy nem vették tudomásul) sem a spontán folyamatokat, amelyek dinamikusak, akcióközpontúak, sem azok megváltozott irányát, így aztán a spontán gazdasági folyamatok irányítottak,
- másrészt a korábbi, „bevált” irányítási módszerek, eszközök használata miatt, amelyek öröklött tervek központúak (társadalomirányításra jöttek létre), passzívak, korlátozóak - nem is váltak alkalmassá a valódi irányításra.

Mára világossá vált, hogy a tervgazdasági körülmények között kialakult, öröklött irányítási módszerek, eszközök nem alkalmasak a turbulens folyamatok irányítására, menedzselésére. Ráadásul természetüknél (társadalomirányítás) fogva nem a spontán folyamatokból, trendekből „olvasnak”, nem a vágyott, kívánatos víziókat, illetve megindult spontán folyamatokat trendeket támogatják, hanem technokrata, mennyiségi mutatókból levezetett befolyásoló eszközrendszer (restriktív-tiltó szabályozás) alkalmaznak. A társadalom szereplői, a gazdaság, piac aktorai, nem követik az ilyen módon meghatározott célokat, hanem önállóan tűznek ki városfejlesztési célokat. S ahogy a gazdaságot is egyének, vállalkozók, vállalkozások - összességében a piac - működtetik, a városokat nagobbrészt polgárai építik, a saját egyéni, vagy a piac szereplőinek (fejlesztők) elgondolása szerint.

Ez a folyamat végül szétaprózott, elemi projektek halmazából álló, (projektbázisú) struktúrátlan növekedést eredményez. Irányítás híján ez azután csak véletlen „baleset” estén eredményez fejlődést, haladást. Így ez a gyakorlat egyfajta, eltérő célokat követő, jó esetben csak dualista, azaz két eltérő irányba tartó, nem fókuszált, nem hatékony, gazdaságtalan „fejlődési” irányt vehet. Ráadásul a gazdaságban bekövetkezett

– a városra nézve káros - változások szemmel láthatóan előnytelen, leszálló ágú pályára sodorják a várost, miközben a burjánzó növekedés nem áll meg. Mindez összefügg a regionális szerep változásával, degradációjával, az (regionálisan) elsődleges erőközponttól (Veszprém) való függőség növekedésével!

LESZÁLLÓ SPIRÁL

Nem valami újat, „sosemvoltat” kell kitalálnunk. Csupán át kell térnünk a TERV központúságról, a társadalom irányításáról, az AKCIÓ központúságra, a FOLYAMAT-irányításra. Ehhez csak két, egyszerű dolgot kell tennünk:

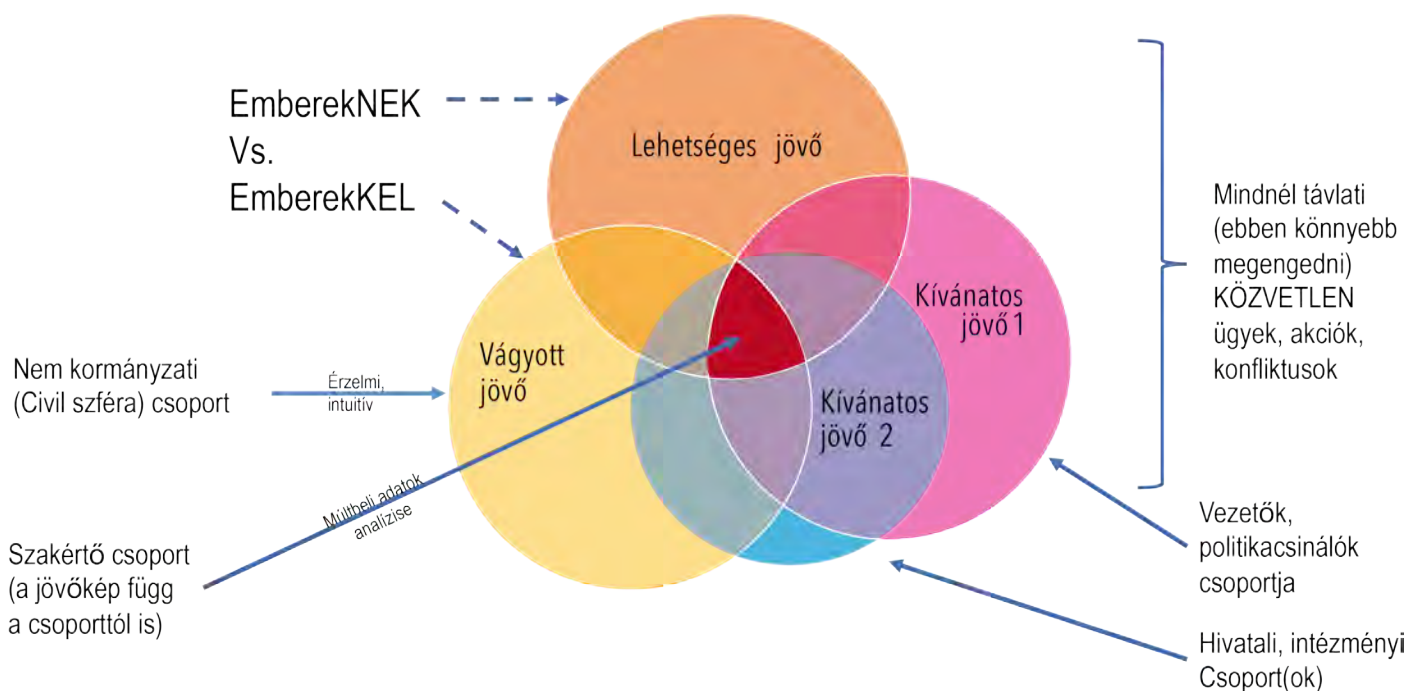
1. Bevezetünk és alkalmazunk egy, a piacgazdaságokban már huzamosabb ideje használatos eszközt, (és vele logikát) a Stratégiai Tervezést és hozzá az Akció-menedzselést. Ezeket felhasználjuk mint új, a meglévőket kiegészítő, hatékony irányítási eszközt.
2. A várospolitikánkban az eddigi közforrások használatát meghaladó szempontként a város küldetésének, jövőképeinek értelmezése, gyakorlati megvalósítása során annak három komponensét szükséges egyidejűleg kezelni:
 - Közösségi részvétel (a fejlesztések iránti bizalom és elkötelezettség megteremtése, a „MI” érzés biztosítása)
 - piaci megvalósítás (az igények, szükségletek kielégítése a gazdaság által/hatékony adicionalitás)
 - gazdaság szereplőinek együttműködése (közhatalom és gazdaság partnersége)

Ehhez a társadalmi mozgásokat, a szükségletek azaz a KERESLET kielégítésének, változásainak a mozgását, a spontán folyamatokat kell „felfedeznünk” és TÁMOGATNUNK. Ebben a közösségi részvétel, a közösségi tanulás, a stratégiai tervezés is hatékony eszköz lehet. Persze ez nem helyettesíti, az egyébként hiányzó, számos információt előállító eszközt. (lásd majd ott, a stratégia részeként).

A következőkben, Balatonalmádi városát és körzetét hosszútávon értékesebbé, önfenntartóvá tevő, az előzőekben vázolt városfejlesztési logikán alapuló fejlesztési politika és stratégia megalapozó vázlatát olvashatja, amelyet, egy a város iránt elkötelezett, sokszínű, önkéntes, folyamatosan épülő, alakuló munkacsoport hozott létre, a közösségi tanulás-módszerével.

Köszönjük minden résztvevőnek, alkotótársnak, hogy rendelkezésre álltak intellektuális kapacitásaikkal és, hogy a közösség érdekében, időt fordítottak egy vágyott, kívánt jövő meghatározására, illetve Almádi város lehetséges, megvalósítható és fenntartható jövője kereteinek körvonalazására.

Jövőkép alkotók csoportjai

BEVEZETÉS

Kedves Olvasó!

Amit a kezdetben tartasz, az egyszerre egy Gondolatkísérlet és egy az úgynevezett közösségi tanulás keretei közt folytatott Közösségi Kultúrafejlesztési Kezdeményezés eredménye. (3K) A közösségi tanulás módszerével létrehozott Gondolatkísérlet eredménye két könyv:

- **ELSŐ Könyv a Konceptió-tanulmány** (egyelőre még: Próbakoncepció/Alapelképzelés), amelyben meghatároztuk Balatonalmádi város küldetését, jövőképét és amely a város és környezete fejlesztésének hosszú távú céljait tartalmazza,
- **MÁSODIK Könyv a Stratégia-vázlat** (avagy Magstratégia), amelyben a hosszútávú célt úgy bontottuk elemeire, hogy meghatároztuk

- * a hosszú távú stratégiai irányokat és

- * a középtávú feladatokat,

amelyek a résztvevők együttműködésének, szellemi összeolvadásának, együtt gondolkodásának, közös alkotó munkájának eredménye.

Ennek a kaleidoszkópszerűen összetett, sokszínű Alkotó Műhelynek (Munkacsoportnak) - amely az „A '30 Városfejlesztési Kezdeményezés” néven lett ismert - a munkamódszere az együtt gondolkodáson, a gondolat- és vélemény-cserén, egyfajta „közösségi tanuláson” alapul.

A kezdeményezés és a közös, alkotó együttgondolkodás, kölcsönös tanulás célja összetett.

Közvetlen célja Almádi kívánatos és lehetséges jövőképeinek, mint sikeres, versenyképes középváros (polisz) meghatározása. Fejlődési lehetőségeit elemezve cél a város haladása, tartós, fenn tartható fejlődése, fejlesztése. Ennek érdekében elengedhetetlen térségi szerepének újra-pozícionálása, funkcióinak „újra-töltése”. Nem kerülhető el a kitűzött hosszútávú célhoz - mint kívánatos és lehetséges jövőhöz - vezető út stratégiai irányainak és stációinak, lépéseinek, meghatározása, valamint a sikeres megvalósításhoz szükséges hatékony, kompetens menedzselési elképzelés és ezzel összefüggő alap intézményesítés felvázolása.

Végül, de nem utolsó sorban: a közös munka eredményének megvalósításához, azaz a Jövőképek közötti választásra és a Stratégia adaptálására, a folyamat megszervezésére meg kell nyerni a város politikai irányítását, választott döntéshozóinkat.

Közvetett cél a városban felellhető helyi szakértelmek, hozzáértések felismerése, feltérképezése és egyben az arra alkalmas szereplőknek a feladatok végrehajtásába való bevonása, a hozzáértők aktivizálása, ezáltal az aktoroknak, Almádi társadalma aktív szereplőinek, - mint strukturált közösségnek – partnerségi együttműködése, lehetőségeinek, ezzel társadalmi fejlődésének, mobilitásának, megalapozása.

A Tervezési Munka Célja és Módszere

Munkánk célja hosszú távra meghatározni Balatonalmádi város fejlődésének, fejlesztésének kívánatos és lehetséges irányát, meghatározni jövőképét, annak érdekében, hogy

- mint (kis)térségi centrum, élhető közép- illetve prosperáló közvetítőváros újraélessze, újra töltsse korábbi szerepeit mint gyógyfürdő, (Lég és víz) és;
- innoválva, átalakítva, újratöltve, megújítva, egy újraértelmezett - újjáalakított- „Nyárország” státuszánál - időben is és térben is kitágítva- annál többre képes vízparti üdülőhely, amely újratereztett fürdővárosi identitással és arculattal, környezettudatos újrapozicionálással, összetett, sokszínű, minőségi rekreációs paradicsom, egyedi, egyéni vízparti és hegyvidéki parkhálózatba illeszkedő szabadidő-környezet. Ennek megfelelő összetett funkciókkal a jelenleginél lényegesen emelkedettebb szolgáltatásokkal, a mai korszellemnek megfelelő, igényes minőségben, ennek fenntartható működtetéséhez szükséges márkáztatással, branddel, kommunikációval, nemzetközi kitekintéssel;
- egyben, mint a fejlődő nagyváros (Veszprém) vonzaskörzetének peremén, a Balaton-régió szegélyén, ezek metszéspontjában, a Kelet-balaton Kapuja geopolitikai pozícióit (fekvés) és humán kapacitásait (művészek „hazája”) valamint hedonista vonzerejét és beágyazottságát kihasználva „kaput nyit” az Új Gazdaság: tudás- és kreatív- ipar, valamint a kiterjesztett egészségipar számára. Városfejlesztési akcióival élénkíti a gazdaságot, egyben megteremti a helyben foglalkoztatás új lehetőségeit. Vonást teremt az egészség-, és kreatív gazdaság szereplői/vállalkozásai számára.
- A Balaton-felvidék természetes táji karakterét megőrzendő, nem csupán a Pannon táj természeti újjászületését mozdítja elő, hanem agrárgazdaságának (szőlő-bortermelés, stb.) fejlesztésével a kultúrtáj újjászületését is, akár látvány-mezőgazdálkodással (pincék), a helyi termelést és termékek márkáztatásával (bor, gyümölcs, tejtermék, hortikultúra), az ezekhez szükséges ipari háttér (géppark, szervíz) biztosításával.
- A helyi, hagyományos, illetve megtelepedett artizánális-kézműves kisiparral (pl. kőfaragás) „ízt adva” a körzetnek, nyitott műhelyekkel (open studios) élményt, látványt, esetleg tudásátadási, tanulási lehetőséget nyújtva a növekvő kereslet számára. Piacot teremtve, arcot, egyéniséget és egyben márkát adva ezen keresztül a mikrorégióknak.
- a város és a kistérség identitását építi, a mögöttes táj pedig hitelesíti (szőlő ültetvények, borgazdaságok, táji kiességek, kiránduló helyek, történetek, mítoszok, jeles napok, jeles emberek stb.) a hagyományos vendéglátás megújításával, a gasztronómiai élmények kínálatával (Város, ahol az ÉLETnek íze van!).
- mindezekkel összecsengően a városban és körzetében működő-alkotó élő művészek számára megjelenési és egyben értékesítési lehetőséget, esetleg oktatóbázist (egyfajta modern „Bauhaus”, Gesamtkunst) biztosít, amely kapcsolódhat a kreatív gazdasághoz, a hely személyiségének kifejezéséhez, piac lehet a művészeknek és alapja lehet a hely kulturális tevékenységének, kiállításoknak találkozásoknak, konferenciáknak (pl. Balaton-Akadémia idea). Ezzel egyben a város „Kapu” szerepében egy nemzetközi találkozóhely, konferenciaközpont-helyszínné válik, ezáltal új eszmék, gondolatok cseretere energetizáló

helyé válik. Ezzel a megújuló Nyárország létesítményei, berendezései, kénylmességei, a térség szolgáltatásai, élmény lehetőségei egy jellemzően szezonmentes városi működés felé mozdítják a várost és gazdaságát.

- mindezek együttes hatásaként a prosperáló gazdaság igényli az épített, ember alkotta és a természeti környezet megújítását, szépítését, aminek maga is részévé válik.

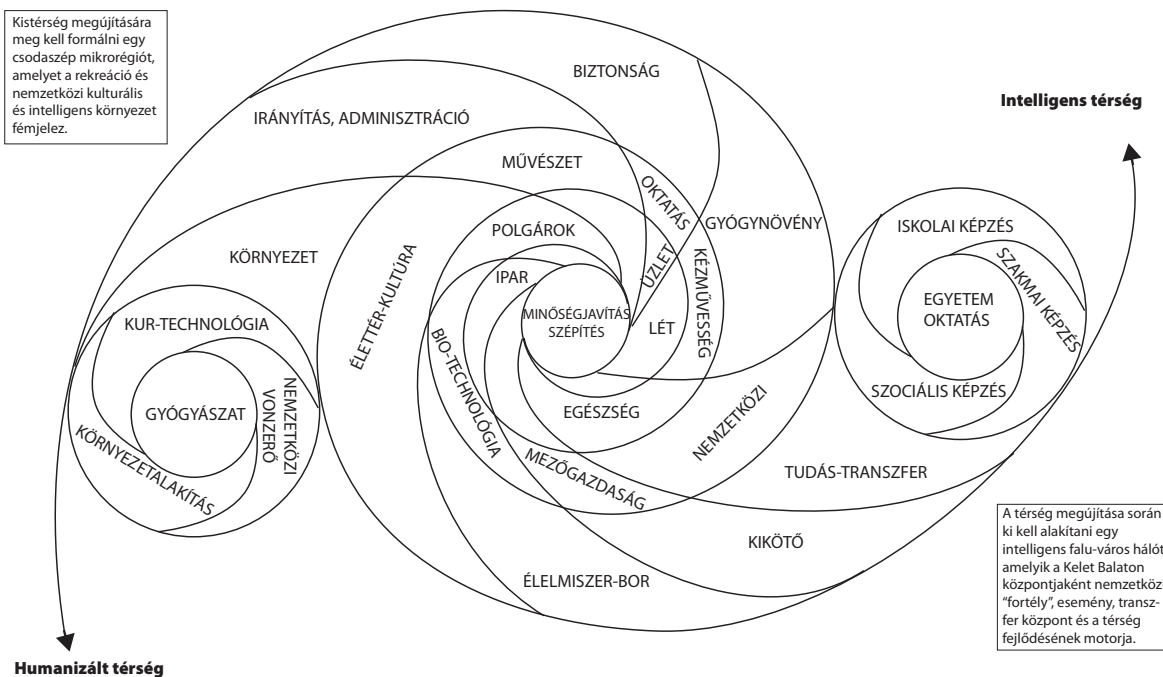
Mindezekkel olyan feltételeket hozunk létre, amelyek vonzást teremtenek/gyakorolnak az itt élni, alkotni vágyókra, a tér használóira, (a fogyasztást, annak mennyiségi és minőségi növekedését segítve) valamint a potenciális befektetőkre, akik révén, illetve részvételével mindez a szépítés, komfortosítás, hatékonyá tétel és energetizálás megtörténhet.

Módszer:

Ennek a munkának két összetevőjét - a tervezést és a megvalósítást - együtt, egymással összhangban, kölcsönkapcsolatban kezeli az a módszer, amit a nemzetközi szakma *Akció- vagy Folyamatmenedzselésnek* nevez.

Ennek lényege, hogy úgy fogja fel a megvalósítást, hogy az nem egy „egylövéses” akció, azaz voluntarista módon, egyetlen aktusba sűrítve, kombinátlogika mentén, NAGYBERUHÁZÁS-ként fogja fel a fejlődést, városépítést, hanem sok egymással összefüggő, egymással szinergikus, vagy más kölcsönkapcsolatban lévő akció eredőjeként. Minden ember teszi a dolgát és az akciók sorozata hozza létre az eredményt.

A térség új identitásának megformálása
 "szoftver" megközelítés

Miután a módszer alapvetően a megvalósításra fókuszál, hiszen minden nap, minden pillanatban történik valami, ezért már a tervezést is a folyamat részének tekinti. Nem készül egy statikus terv, amit aztán vagy végrehajtanak, vagy nem, hanem már maga a terv, illetve a tervezés is, a megvalósítás erőivel, az urbanizáló erőkkkel, azok részvételével folyik (Ez ennek itt és most egy egyszerűsített „kísérleti mása” bevezető prototípusa).

Amennyiben ez a fenntartható folyamat érdekében, azaz hogy ne csupán egyszer- egyszer,- tíz-évente ,- történjen, hanem a folyamat kontrolját, utánszabályozását is biztosítani tudja, intézményesül, azaz létrejön egy erre irányuló forma (pl. egy Magisztrátus, vagy/és Szakértő- Tanácsadó

csoport) akkor ez integer része lesz a megvalósításnak, mintegy annak „felügyeleti” szerve). Ez a forma biztosítja, hogy a megvalósítás során nem szükséges minden új fejlesztéskor módosítani a tervet, rendezési eszközöket (HÉSZ-t, stb.). Így a folyamat hatékonyabb, gyorsabb, célratörő és egyben feszültség- és kockázatmentes lesz, illetve maga a megvalósítás, azaz hatékonyabb és sikeresebb lesz a fejlődés és ezáltal az irányítás.

MIT akarunk valójában elérni?

Jelen dokumentumnak illetve magának a Gondolat kísérletnek kettős célja van:

1. el kívánjuk érni, hogy beinduljon egy koordinált fejlesztési folyamat, amennyiben lehet, a jövőt ne spontán, véletlenszerű, elemi akciók alakítsák és határozzák meg, hanem kompetens irányítás keretei közt valósuljanak meg egy közös cél, jövőkép mentén, egy lehetséges, sikeres, prosperáló Jövő érdekében. Más szóval, hogy meginduljon egy tudatos, organikus, várossá válást elősegítő, fejlesztő folyamat, annak érdekében, hogy önfenntartó fejlődés és haladás legyen a városunkban;
2. Értékesebbé akarjuk tenni a várost:
 - a. produktív beruházásokkal,
 - b. üzleti fejlesztések gerjesztésével,
 - c. a turizmus animálásával,
 - d. stratégiai befektetők, beruházók vonzásával,

Ezzel összhangban és ennek érdekében meg kívánjuk alapozni a fejlesztéseket, meghonosítani azokat a technikákat, eszközöket, amelyekkel a cél elérhető. Ezért vázoljuk fel a Folyamatirányítás mechanizmusát, azaz Stratégiai Irányítást javasolunk bevezetni. A fejlesztés sikeressége azon múlik, azon fordul meg, hogy mennyire tud a gazdaság hozzájárulni a város fejlődéséhez. Ehhez olyan várospolitikára van szükség, amelynek az a stratégiája, hogy

- e. a településfejlesztés maga a gazdaságirányítás egyik (ha nem A) legfontosabb prioritása
- f. a fejlődés letéteményese a jól működő gazdaság, azaz a megvalósítás túlnyomó részt piaci forrásokkal történik (80/20% szabály);
- g. további gazdasági tevékenységeket generál a térségben, (!) mert csak azok a „városállamok” tudnak megújulni, fejlődésnek indulni, amelyek környezetükkel együtt működve, gazdasági kapcsolatokra, hálózatokra alapozva, azokat fejlesztve kívánják stratégiájukat alakítani;
- h. segíti a környezet (épített-művi és természeti) javítását;
- i. katalizátorként működik a gazdaságfejlesztésben, élénkítésben;
- j. konfliktusokat azonosít és hárít el az üzleti fejlesztések (és nem mellékesen a társadalomfejlődés, kohézióépítésöttség, kultúrafejlesztés) útjából;
- k. vállalatfejlesztéseket bátorít (segít/ügynököl)
- l. bátorítja és ösztönzi a privátberuházást és a társadalmi részvételt;
- m. javítja és fókuszálja a koordinációt a közösségi programok és az önkormányzat különböző funkciói és forrásai közt.

Miért MOST, avagy az ALKALOM

Egyszerre több körülmény és szempont együttesen indokolja az átállást egy Stratégiai Irányításra, illetve egy ezt lehetővé tevő Stratégiai Terv elkészítésére, elfogadására. Ezek a szempontok és körülmények a következők:

1. A választást követően a stafétabotot átvéve, az önkormányzati irányítás most jutott el ahhoz, hogy a mindennapok gyötrődései, a megkezdett programok menedzselése mellett, immár előre tekintve foglalkozhasson a jövő terveivel is;
2. a közvetlen előző időszakban bekövetkezett világjárvány rámutatott arra, hogy fel kell készülni hasonló események (katasztrófák) okozta konfliktusok kezelésére és komolyan kell vennünk a tényt, hogy a világban lényeges változások következhetnek, a holnap más lesz, mint a tegnap volt;
3. a jelenlegi járvány és a továbbiaktól való félelem, az amúgy is megindult szétterülés-széttelepülést, „kirajzást” felgyorsítja, az emberek problémáik megoldását az egymástól való eltávolodásban, (elidegenedésben) szeparációban látják;
4. A háborúk utáni reakcióként, az amúgy is felerősödött ÉN, azaz egoista szemlélet egyre tágabb teret nyer, szemben a közösségek, a MI kultúrával, amely éppen ilyen korszakokban nyújthat szociális biztonságot. Közben az emberek úgy gondolják, ahogy a horvát közmondás: *„Csak magamra és a gebémre számíthatok!”*, a problémák már nem kezelhetőek egyéni elemi szinten. Éppen fordítva: közösségi, társadalmi szinten; nem helyi, hanem térségi, regionális szinten, hálózatosodva, összefogással, együttműködve;
5. A gazdaság átalakulására, a piacra, a vállalkozásra, vagyis a kockáztatásra, a kockázatok helyes megítélésére történő áttéréshez szükséges gondolkodásmód és az ezt kiegyensúlyozni hivatott társadalmi eszközrendszer nem honosodott meg. Ez tovább növeli a bizonytalanságot.
6. Ugyanakkor, talán még ennél is fontosabb, hogy a világban már előzőleg is számos olyan változás történt, amelyekre korábban elutasítóan, vagy éppen félelemmel, bizonytalansággal (lásd Alvin Toffler: *„Future shock”*) estleg még egyáltalán nem reagáltunk, még nem találtuk meg a helyes megoldásokat, nincs birtokunkban a *„megoldó-képlet”*
7. Közben a világban a jövőtől való félelem és bizonytalanság okozta válság van, nincs biztos filozófiai vagy politikai (értékválasztás) háttér, amely segíthetne a változások áradatának feldolgozásában. A turbulens, nagysebességű változások, amelyeket elsősorban a technológiai fejlődés okoz, társadalmi feszültségeket keltenek, tovább mélyítve a félelmeket és bizonytalanságot;
8. A társadalom irányítóinak válaszokat lenne szükséges adniuk az irányítottak számára. Mivel az elíttek is fragmentáltak, ma nagy, átfogó társadalmi irányok meghatározása nem várható. A problémák kezelése, a válság megoldása helyi szinten látszik reálisabbnak.
9. Mindezekkel párhuzamosan, a bizonytalanságot is fokozva a változások sosem látott sebességgel érnek el bennünket, haladnak át rajtunk. Új technológiák, új szokások, új szükségletek formálják naponta életünket, elerasztva bennünket új ismeretekkel illetve azok megszerzésének igényével. Hozzá kellene szoknunk a szubnacionális (EU, és ezen túl is nemzetközi) méretekben való gondolkodáshoz (már nem a szomszéd településsel versengünk) éppúgy, mint az *„írástudás”* teljes újratanulásához, új eszközök használatához, a társas kapcsolatok megváltozásához, stb.
10. Az ÉN *„kultúrára”* való lassú áttérés (mert én megérdemlem, nekem jár, megtehetem, szabad akaratom van, stb.) együtt jár egyfajta hedonista irányultság kialakulásával. Miután, akarva akaratlanul, a szabadidőnk is növekszik, bizonyos szinten, illetve bizonyos rétegek jómódja is nő, így előretör az igény a szükségleteknek más, magasabb szinten történő ki

elégítésére. A design ereje például, ezzel összefüggésben növekedett meg. A szépség, a környezetminőség egyre inkább alapigénnyé válik.

A VÁLTOZÁSSAL ÖSSZEFÜGGŐ FOLYAMATOK

•	GAZDASÁGI VÁLTOZÁS <i>globalizáció, a gazdaság terciálizálódása, a gazdaság átszervezése, az informális szektorok szerepének növekedése</i>
•	POLITIKAI VÁLTOZÁS <i>decentralizáció, helyi szintű döntések fontossá válása, polgári struktúrák kialakítása</i>
•	TECHNOLÓGIAI VÁLTOZÁS <i>kommunikáció, technológia, oktatás és infrastruktúra fontossága</i>
•	KÖRNYEZET FELHASZNÁLÁS <i>környezettudatosság, új tervezői magatartás</i>
•	DEMOGRÁFIAI ÉS TÁRSADALMI VÁLTOZÁS <i>öregedési folyamat, aktív 70 évesek, szétaprózódó fiatalság, más fogyasztási szokások, szociális és gazdasági tekintetben szegmentálódó társadalom, a gazdag és szegény rétegek különbségei, a gazdagok és szegények közti ellentét kiéleződése folytán a terület-felhasználás változása, nemzetközi migráció, mobilitás</i>
•	KULTURÁLIS VÁLTOZÁS <i>a kulturális változások megőrzése, a kulturális intézmények emelkedő szerepe kommunikációs infrák / civil konferencia</i>

MEGATRENDEK

TÉRBELI EREDMÉNYEK

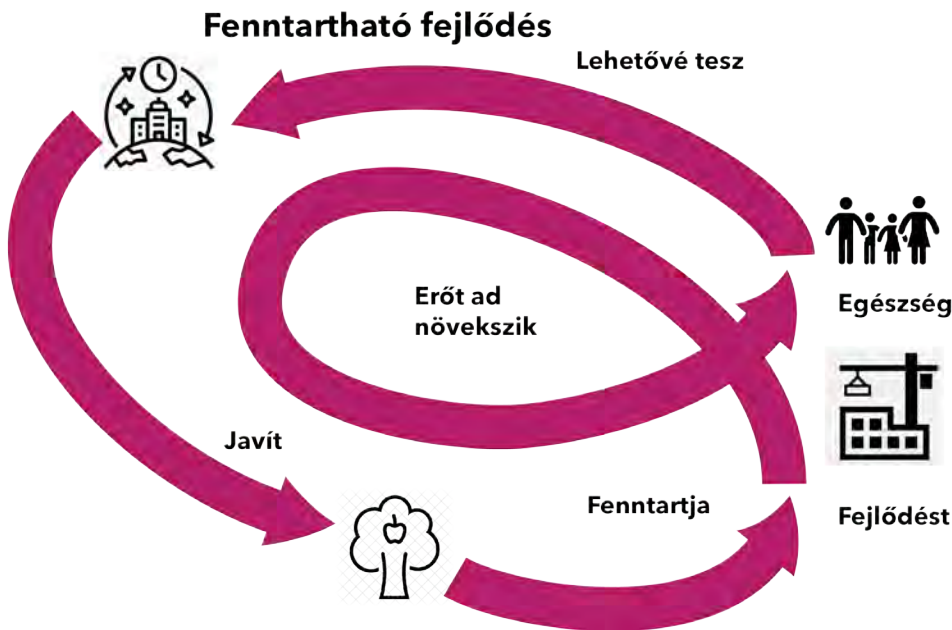
	VÁROSI STRUKTÚRA	•
<i>városi hierarchia helyett „láncszem”-szerű kapcsolatok kialakulása, az együttműködés fontossá válása, városállam</i>		
	TERÜLET-FELHASZNÁLÁS	•
<i>váljon tudatosabbá a beépített- és zöld terület hasznosítása, használata, az identitás megőrzése: az egyedi és szép hangsúlyossá válása (mind az épített mind a zöld környezetre vonatkozóan) új városi formák és kapcsolatok</i>		
	ÉPÍTETT KÖRNYEZET ÉS VÁROSKÉP	•
<i>a közösségi és magán, egyéni érdekek együttműködése közelítése egymáshoz, város megújítás, a térségi, helyi propaganda, reklám politika az új városi identitás érdekében</i>		
	A TÁRSADALMI ÖKOLÓGIA	•
<i>a privát szférák megléte mellett szükség van a közösségi terekre, a gyülekezési pontokra, új formák a szomszédság társadalmi és demográfiai összetételében</i>		
	”AZ ÚJ” URBANIZÁCIÓ	•
<i>az új életstílus, életérzés új városi formái, a biztonságos, fenntartható élet</i>		

Mindezek a kihívások együttesen teremtenek igényt és egyben alkalmat, illetve teszik szükségessé a változáshoz történő alkalmazkodást, mert a jövő (is) éppen az alkalmazkodóképességen múlik. Almádi nagyjából pont az elmúlt három évtizedben felejtett el alkalmazkodni. A változások dinamikáját és a kereslet vezérelte környezet kihívásait, a szükséglet-kielégítés új módjait nem vette figyelembe, lemaradt, elmaradt a versenytársaktól és még jobban a lehetőségeitől, képességétől.

Útelágazás / Fordulópont (springende Punkt)

A világban folyó általános érték- és jelentés változásokkal összhangban Almádinak (is) szükséges újragondolni jövőjét, a fejlődés előtte álló lehetőségeit. Választani kell, hogy fejlődésének pályáján folytatja-e a korábbról megörökölt utat, vagy a jövőjét más útra kívánja-e kormányozni. Ezután azt is el kell döntenie, hogy a vágyott vagy kínálkozó, választható jövők közül melyiket tartja kívánatosnak. Mérlegelnie kell, hogy e kívánatosak közül melyeket tud megvalósítani, melyek lehetségesek rövid és hosszútávon. Vagyis a jövőben milyen úton kíván továbbhaladni, a ma belátható, megbeszélhető jövő melyik spirálján folytatja a haladást.

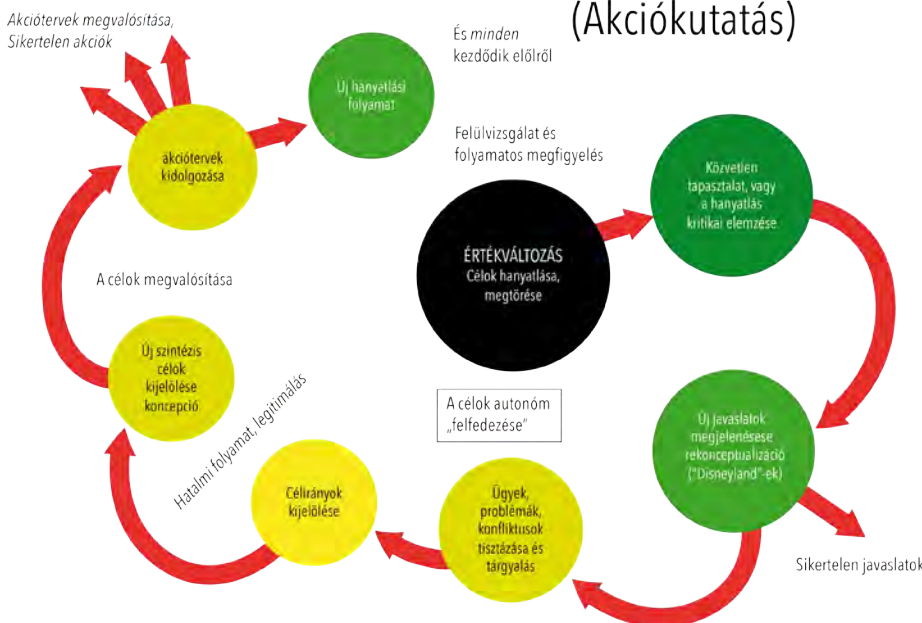
FELSZÁLLÓ SPIRÁL

Amikor jövőt választunk magunknak, olyat, amit meg akarunk valósítani, akkor egyben számos lehetséges jövőt - szükségképpen - „kidobunk”.

Almádi városának, mint aktuális növekedési pólusnak, - és a vele együttműködni kész, egymásra utalt, szűkebb körzetének - ki kell tudni választania a ma még előtte álló számos Lehetséges Jövő(k) közül, azt, amelyet a város és közössége meg akar és meg is képes valósítani.

FOLYAMATIRÁNYÍTÁS (Akciókutatás)

Probléma, kihívás, vagy lehetőség, avagy tervezéspolitikai

Esetünkben a tervezéshez nem állnak rendelkezésre sem tradicionális (deduktív) tanulmányok, sem megfelelő mélységű és szélesen gyűjtött információk, adatok, amikre építhettünk volna. De valójában nem is akartuk megkötni magunkat azáltal, hogy a korábbi évek tárgyyszerű, „távolságtartó” adataira alapozzuk a jövőt, hiszen már vázoltuk, hogy keresztülon vagyunk, ahol, ha eltérünk a „járt úttól”, akkor az arra vonatkozó információk semmit sem mondanak az új nyomvonallal kapcsolatban. Másrészt pedig piaccgazdasági körülmények között már nem a tervező az „úr”, hanem a közösség, a fogyasztók³.

Ezért olyan módszert választottunk, amelynek során „szakértőknek” tekintettük a munkacsoport tagjait, akik a fejlődés EVOLÚCIÓS elmélete alapján, nem pedig mennyiségi mutatókból levezetett adatokkal, kísérli meg a jövő(k) bizonytalanságát és többféle lehetőségét értelmezni és figyelembe venni az együttgondolkodás során. A technokrata, többnyire a „bázis logika” alapján korábban kialakított rendszer jóformán alig javasolt nagyobb mértékű módosítást, változtatást nehogy a megrendelő megsértődjön, a javalatot kritikának értelmezze. Az ilyen módszer korrekciója, „nem innovatív” megoldás keresése helyett, az érintettek (akiknek a bőrre megy) részvételével, egy „fellelősségteljes” tervezni tanulás, együttműködés során alakul ki az - éppen ezen okból - potenciálisan újító koncepció, a moderált kommunikáció, a Kritikai Jövőkutatás keretei között.

Ezzel a módszerrel a résztvevők „belső forrásait”, tapasztalatait, helyzetértékeléseit, lényeglátását és együttműködési, együttgondolkodási képességeit használjuk ki. A csoportban résztvevőkkel a vágyott –kívánatos jövőképeket, egyéni vagy csoportkoncepciókat megosztva egy „Összpontosított Képzlet” hozunk létre, amelyben a „kemény”, „puha” és érzelmi összetevők alapján, együttesen szervesülnek a gondolatok egy közös vagy közösségi jövőképpé, vízióvá.

Amint látható, a tervezés fő eszköze a közösségi innováció, nem a technikai adatokkal a „kliens” azaz a hivatal számára egy dokumentum, terv előállítás. Így a módszer nem kényszeríti a résztvevőkre, vagy a városra mások által „hozott” elképzelt jövőket vagy célokat, hanem csupán segítséget nyújt ahhoz, hogy a résztvevők egy irányított, szellemi alkotási, tanulási, összeolvadási folyamaton keresztül jussanak el, az addig széttartó saját jövőjük és céljaik integrált megfogalmazásáig.

Tudjuk, hogy az „élőáruval” folytatott tanulási, tervezési és aztán menedzselési eljárás hazai körülmények közt még újszerű, nem honos, kultúránknak nem integrált eleme, így, bár pragmatikus identitású, még képlékeny. Enek ellenére hiszünk abban, hogy egy ilyen időszakban, mint a mostani, kiszámíthatatlan, turbulens, változásokkal terhes, egy ilyen demokratikus és pragmatikus módszer vezethet minket sikerre.

FELADATMEGHATÁROZÁS

Már az előzőekben felvázoltuk, hogy a tervezés során el kell végezni Vízió meghatározását, azaz a cél kitűzését. Ez egy „aktív gondolkodási fázis” keretei közt történik, amelyben nem a VAN helyzetben fellelhető problémákat elemezzük racionálisan részekre bontva, hanem a csoport tagjai először megkísérlik felvázolni, körvonalazni a KERESLETI tényezőket, lehetőségeket, kihívásokat, az általános és a várossal szembeni elvárásokat, kockázatokat. Meghatározni azokat a körülményeket, amelyekre a jövőben építhetünk, amelyek meghatározzák a fejlődés hajtóerőit, azt az energiát, ami a fejlesztés motorja lehet. Másképp: azonosítjuk a Lehetőségeket és Veszélyeket.

3 *Ahogy a Funky Business svéd szerzői mondják: immáron a fogyasztó táncoltatja a tőkét.*

Azután a résztvevők feltételezésekre, hipotézisekre, becslésekre és érzelmekre alapozva, már látott, tapasztalt mintákat, spontán folyamatokat figyelembe véve felvázolják a hely értékeit, potenciáljait, valamint a városlakók erős utópiáit is, azaz a város KÍNÁLATI tényezőit, belső energiáit. Más modellben: melyek a hely Erős és Gyenge pontjai?

Ezek ütköztetésével azután kialakítják a vágyott, kívánatos és lehetséges jövőnek azt a halmazát, amely absztrakt, ám teljes képet kínál – nem elemi összetevőket, részleteket - a város hosszú távú jövőjére vonatkozóan, illetve esetleg a különböző jövőlehetőségekről, irányokról.

Ennek a munkának, együttgondolkodásnak az eredményét tartalmazza a Próbakoncepció, amelyet még egyeztetések során véglegesítünk Fejlesztési Alapelgondolássá (konceptióvá), illetve Almádi Jövőképévé. KELL, vagy LEGYEN helyzet, vagy amivé válni kívánunk!

Amint ebben a gondolkodás periódusban (ez cca. 12-15 órát vett igénybe, 5 találkozást együttgondolkodást igényelt) a kívánatos-lehetséges jövőnek - kemény adatokon kívül puha feltételezésekre, és érzelmekre egyaránt alapozott – „jobb agyféltekés”, innovatív képe meghatározásra került, áttértünk a passzív, vagy racionális gondolkodási fázisra a Stratégia megalkotásához.

Ebben a munkaszakaszban immár a célhoz vezető úton előttünk tornyosuló akadályok, magunkkal cipelt problémák meg-, illetve feloldása volt a cél. Vagyis azon rögzült probléma-szerkezetnek a meghatározása és felszámolásának megtervezése, amely (mai tudásunk ismereteink szerint) akadályozza a célként kitűzött jövő elérését. Ez a racionális gondolkodás hozta létre azt a listát, ami az alkotó-tanulóközösség szerint, ismereteik alapján azon megoldásra váró feladatok halmazát tartalmazza, foglalja magába, amelyek megoldása szükséges lenne ahhoz, hogy elérjük a kívánt jövőt.

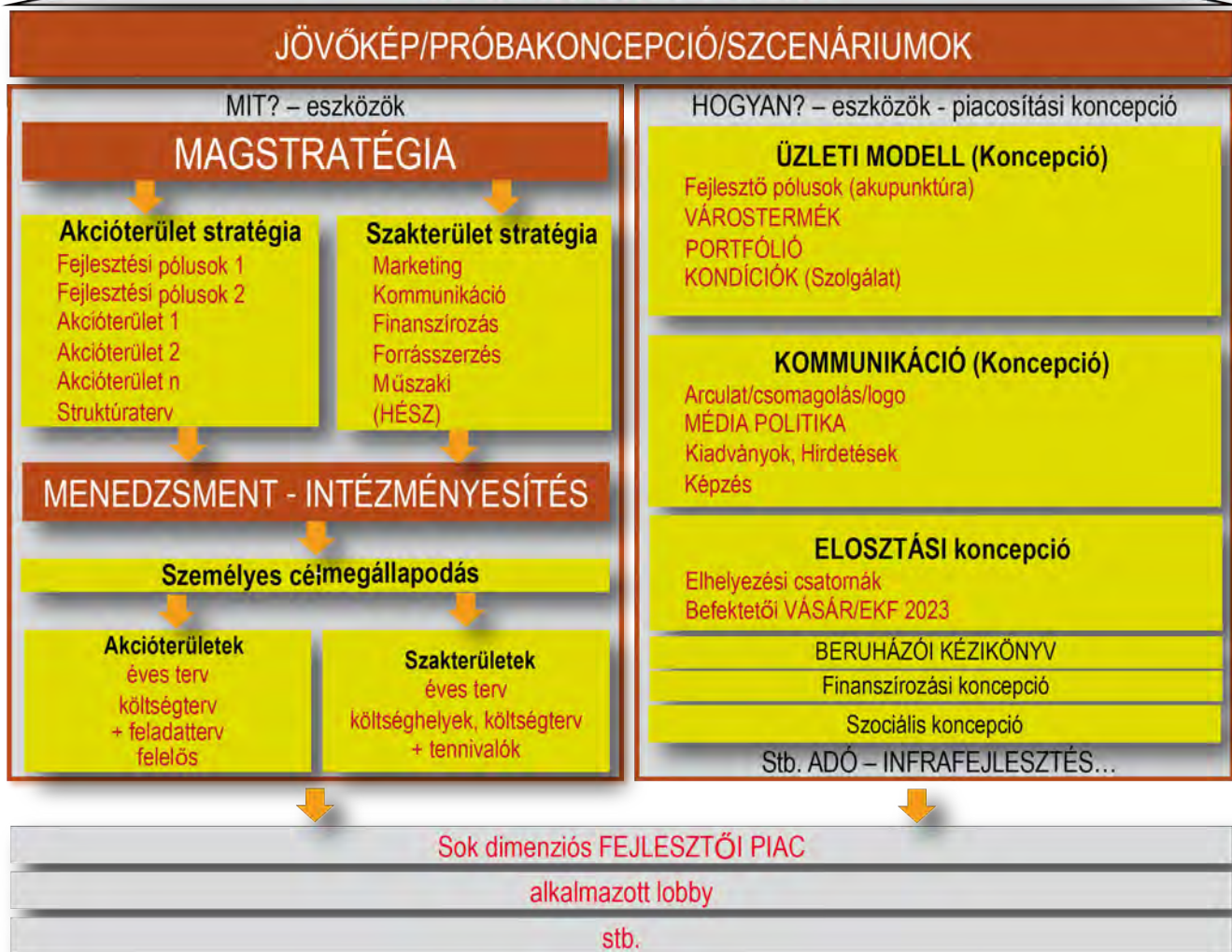
Ezek ugyan kisebb-nagyobb mértékben változhatnak, annak függvényében, hogy melyik jövőszcenáriumot akarjuk célként kitűzni, elérni, megvalósítani, de lényegében ezek között a különbség csupán árnyalatnyi, nem lényegi, inkább mennyiségi, mint minőségi. A stratégiaalkotási folyamat eredményét, jelen esetben 12 pontba sűrített stratégiai-intézkedési listát a 2. könyv tartalmazza.

Egyben előre jelezzük, hogy a stratégia - mint olyan - nincs és nem is lehet teljes mélységében kidolgozva, tekintve hogy,

- egyrészt, mint azt már korábban jeleztük, számos információ, adat nem állt áll rendelkezésre, hiányzik
- másrészt a megvalósításhoz számos rész-stratégia, akcióterületi és szakterületi stratégia kidolgozása szükséges, amelyek már csak a jelen, 1. Könyvben meghatározott jövőkép elfogadása, illetve a támogatott szcenárium kiválasztása után, azzal összhangban dolgozható ki. Ennek feltétele, a „vezérlő csillag” kiválasztása mellett, a stratégiatervező és menedzselő munkának az intézményesülése, a tervezési felelősök kijelölése felhatalmazása.

Az következő oldalon bemutatott Tábla összefoglalóan tartalmazza a feladatokat, amelyekre részletesen a 2. könyvben térünk vissza:

ALMÁDI KÜLDETÉSE

Pozicionálás, mint egy városhálózat tagja:

Almádinak - illetve a Kelet-Balatoni térségnek - el kell tudnia foglalnia „nyerő” pozícióit a balatoni nagytérség (régión) munkamegosztásában. A regionális versenyképesség alapjául szolgáló tényezők széles spektrumot ölelnek fel. A „kemény” helyszín-tényezők mellett (infrastruktúrák, pl. közúthálózat, kommunikációs berendezések, lakás-minőség kínálat, szabadidős létesítmények, ingatlankínálat, stb.) egyre inkább érvényesül az a felismerés, hogy a versenyképesség „puha” elemei (humán kapacitások, munkaerő, szakképzettség, innováció-képesség, szerkezetátalakítás, idegenforgalmi vonzerő, a szabadidő érték, iskolaellátás, kultúra, szolgáltatásminőség, befektetési környezet, stb.) is nagy jelentőséggel bírnak. Ezek egy részében Almádi már eleve jobban teljesít! Ezekre, a puha összetevőkre érdemes megújítását alapozni.

Balatonalmádi város egy feltörekvőben lévő – Matrjoska baba szerűen rétegzett - városhálózat részeként kell, hogy újra tudja teremteni (bővítetten újratermelni) közvetítővárosi szerepét.

(Nem csupán azért, mert a gazdasági-társadalmi aktivitások igazi terepe mára a „polisz”, a városállam, városrégión, városkörzet, a térség, amit „belakunk” (cca. 30 km-es sugárban), de azért is, mert éppen ez a „lopakodó” átalakulás okozta az elmúlt évtizedekben Almádi lefokozódását alvóvárossá. Hiszen a valamikori „szegélyváros” (edge city) „előváros” szerepét azért veszítette el, mert Veszprém gravitációs ereje éppen a megrogyott gazdaságot koncentrált, vitte el Almádiból és környékéről, ezáltal ingázó szerepre kényszerítve ezen

települések lakóit, akik nem tudták megújítani gazdaságukat. S a megváltozott keresleti-szükségleti körülmények közt ragaszkodva a korábbi sikeres szerepeikhez, vesztek pozíciójukból, mert nem alkalmazkodtak, nem újítottak, innováltak abban sem, ami korábban „bevált” sikeres volt. Példaként említhetjük „Nyárországot“.)

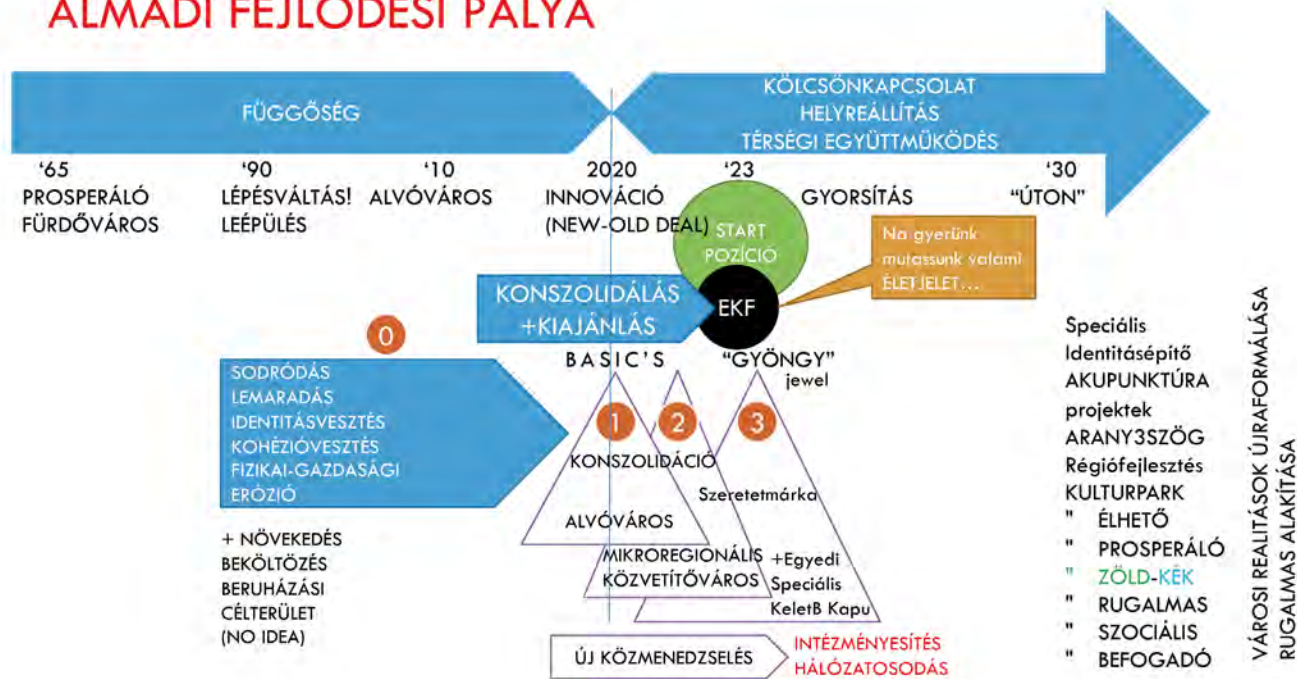
Ehhez nem elég csupán saját maga komparatív előnyeit kihasználnia, hanem meg kell tudnia építeni azt a hálózatot, amellyel kölcsönkapcsolatban lévő, egymással együttműködő, egymást kiegészítő települések ötvözhetik és pozitívan kiaknázzhatják versenyelőnyeiket, kedvező pozíciójukat. Egy ilyen városhálózatban, szövetségben Almádinak, mint középvárosnak a pozíciója nem a nagyságtól, hanem közvetítő, szolgáltató, szervező szerepétől függ. Más szóval Almádi nem önmagában, hanem kontextusába illesztve tudja magát újra a Balaton-régió és a Veszprém régió metszéspontjában nyertes pozícióba katapultálni, mint a Balaton Keleti Kapuja. Ezzel képes lehet egész körzetét a BKK mikro-régiót „felhúzni”. Ehhez meg kellene tudnia teremteni térségi szerepét, ahhoz pedig ki kell fejeznie térségi elkötelezettségét, felelősségvállalását. Éppen, ahogy ezt Veszprémtől is el lehet várnia. A Veszprém régió, mint a legnagyobb térségi egység, „Matrjoska mama” kell, hogy meghatározza magát és benne a különböző szintű térségi-regionális ötvöződések. Ebben a második szintű hálózatosodás, az általunk munkanevén „Aranyháromszögnek,, keresztelt Kelet-balaton Körzet, Veszprém Almádi Füred közép régió lehet. Ezt már az EKF idejére meg lehet szervezni, hogy bemutatjizhasson a nagyvilágban, a nemzetközi piacon, mint feltörekvő, kiterjedt befektetési helyszín. Ugyanakkor az Almádi „Polisz”-t jelentő mikrorégió-kistérségi hálózat a Csopaktól Keneze –Akarattya vonalon fekvő települések és Veszprém mint háromszög csúcsa által határolt térrészt ölelhetik fel (Balaton Régió felől tekintve a Bakonyalja Balaton-felvidék).

Mindezt az is indokolja, hogy sem a „környezet” sem a „lakás”, stb. nem ismer határokat. Hatékony lehet továbbá, ha a település-szövetség tagjai megosztják egymással tapasztalataikat, akár a megvalósításhoz szükséges intézmények közös működtetése is hasznos lehet (térségi marketing ügynökség) hatékonyan, egymást erősítő, feltételező programokat szerveznek, rendeznek. Ehhez az (is) szükséges, hogy a települések felismerjék, hogy a terület- és településfejlesztés egymással összehangolt folyamata a gazdaságirányítás egyik legfontosabb prioritása kellene, legyen. Nem elemi projektek halmazát, hanem egy térben szinergikusan működő szövetet kellene létrehozniuk. *(Metafora: egy sokoszlopos cirkuszi sátor szemben egy egykor volt egyoszlopos, kétszemélyes katonai sátorral)*

Fejlődési Pálya

Merre tartunk

ALMÁDI FEJLŐDÉSI PÁLYA

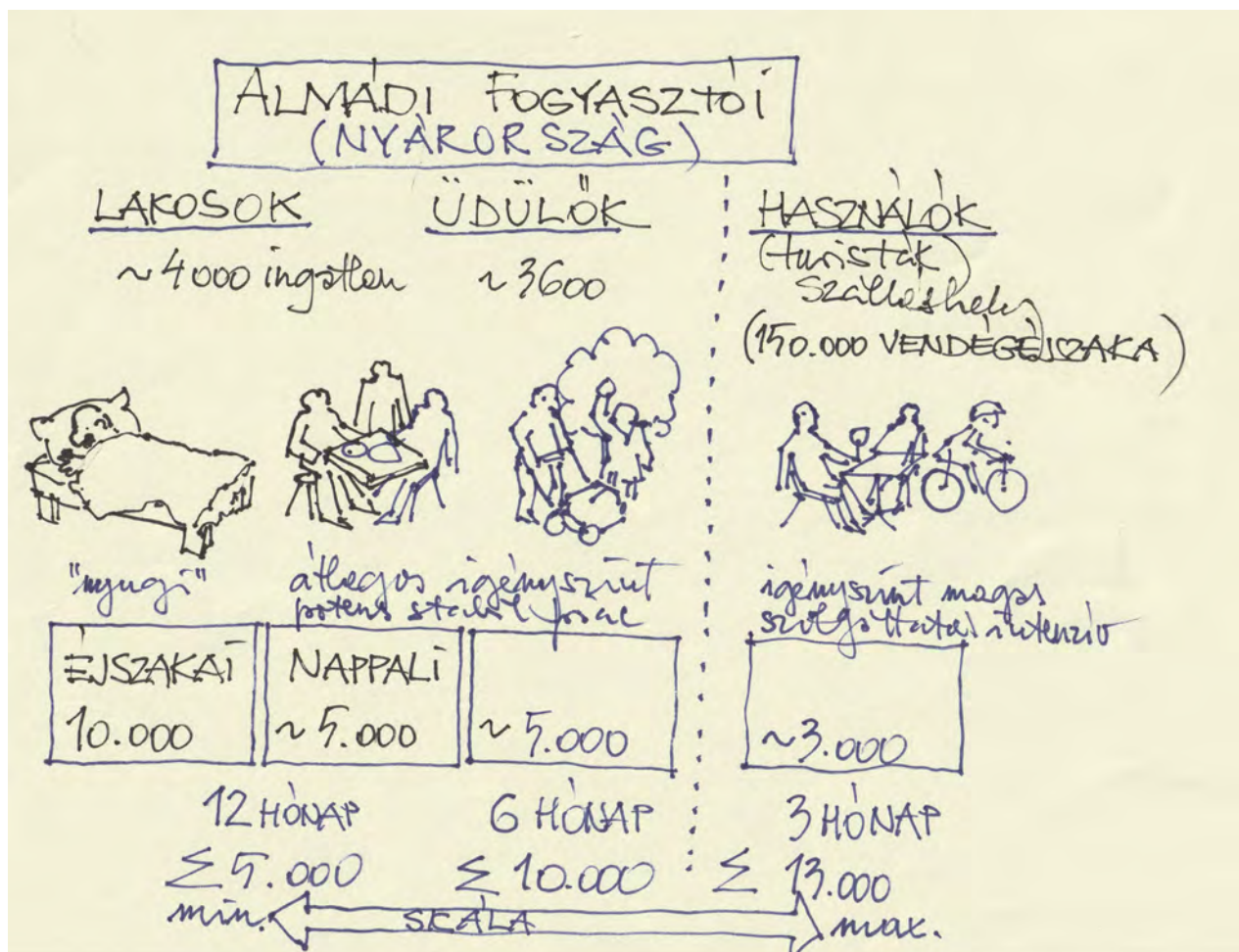
Úgy gondoljuk, hogy az ábrán vázolt fejlődési minta önmagáért beszél, mégis pár jellemző mozzanatát és az azokat meghatározó múltbeli (tudatos vagy spontán) stratégiákat, belső erőforrások-kapacitások-energiáknak, illetve a város működése mikéntjének, mint „gondolatvezető segéd” megosztanánk. Nem biztos, hogy egyet fogsz vele érteni kedves olvasó, de talán gondolkodásra serkent. S amennyiben saját ismereteiddel, nagyobb mélységű és tágabb tájékozottsággal átgondolod, talán, ha nem tér el lényegesen a felvázolt logikai szerkezettől, akkor segítségül szolgálhat a fejlődés irányainak, illetve a ma elfoglalt és a kívánt helynek az összevetésében.

Különböző szakmai iskolák/műhelyek különféle városmodelleket dolgoztak ki és használnak. Így másként definiálják a **VÁROS**okat a földrajztudósok, közgazdászok, politikakutatók, antropológusok, szociológusok, építészek-urbanisták. Almádi szempontjából, pontosabban annak társadalmi működésmódjáról talán a szociológusoknak a városokra vonatkozó osztályozása nyújtja számunkra a legszemléletesebbet és egyben mintaként használható. Egyben ez a leginkább holisztikus, általános és átfogó is. E szerint négy kategóriát különböztetnek meg, melyek közül

- kettő kevésbé pozitív társadalmi formát, közeget jellemez (Dzsungel és Masina)
- míg másik kettő viszont pozitív (Bazár és Organizmus)

Általában azt tartják egy város szempontjából fontosnak, jellemzőnek, hogy azt nem csupán a mérete, nagysága és a sűrűsége jellemzi, hanem éppen a lakosság heterogén, sokszínű összetétele.

És ez Almádi szempontjából is meghatározó, lásd, egy egyszerűsítet, becsült adatokkal készült vázlaton.

Amennyiben egy ilyen „szervezett diverzitást” teszünk vizsgálódásaink tárgyává, ki tudunk alakítani olyan képet (egyszerűsítő metaforát), amely megragadhatóvá, általánosságban érthetővé teszi egy-egy város társadalmának, közösségének eltérő és jellemző működési és viselkedésmódjait.

Ennek fényében a **Dzsungel metafora**,

mint képzet/kép egy bonyolult, buján növekvő hely, ahol különböző „fajok” küzdenek a helyért, megélhetésért, hogy reprodukálják magukat. Egyben egy potenciálisan tülekedő és veszélyes hely, ahol a növekedés bizonytalan alapon történik, s könnyen leállhat, sőt visszajára fordulhat. Ilyen helyen a szereplők az én önmaguk bemutatására sikerére koncentrálnak, nem annyira, a közösségére, mint egészre. Az ÉN-ek is harcban állnak a forrásokért.

Ezzel szemben a **Bazár metafora**

az előzővel ellentétben pozitív és úgy mutatja be város példátlan sokszínűségét, mint ami az egyének jómódjához lehetőséget biztosítani képes, lehetőségek és tapasztalatok tárházát kínálja, kombinálva számtalan életstílus és közösségi hovatartozás (törzsek) lehetőségét, egyben felszabadít a rurális vidék korlátai (hiányai) alól.

A következő az **Organizmus metafora**,

amelyik ismét pozitív, amelyben, mint egy élő szervezetben minden szerv egyetlen közös test, szervezet része és annak alkotóelemeként működik. Lehet valamelyik szerv beteg, de az egészséges város-test azt ki tudja javítani. Egy ilyen testben, szervezetben a társadalom fejlődése megbirkózik a heterogenitással, sőt növeli azt - ez adja erejét, ellenálló képességét, kreativitását. Az egyén nincs központi szerepben, de mivel a társadalmi test minden közös részétől elvárható, hogy teljesítse a funkcióját, így az egyén egyfajta mikro-funkcióval vesz részt az egész jólétének, működésének megteremtésében. Ha minden rész függ a másiktól/többtől a jólét megteremtése során, akkor az egész

keresi a konfliktus megoldását az egész fejlődése, a jólét növelése érdekében.

Végül, a **Masina metafora**

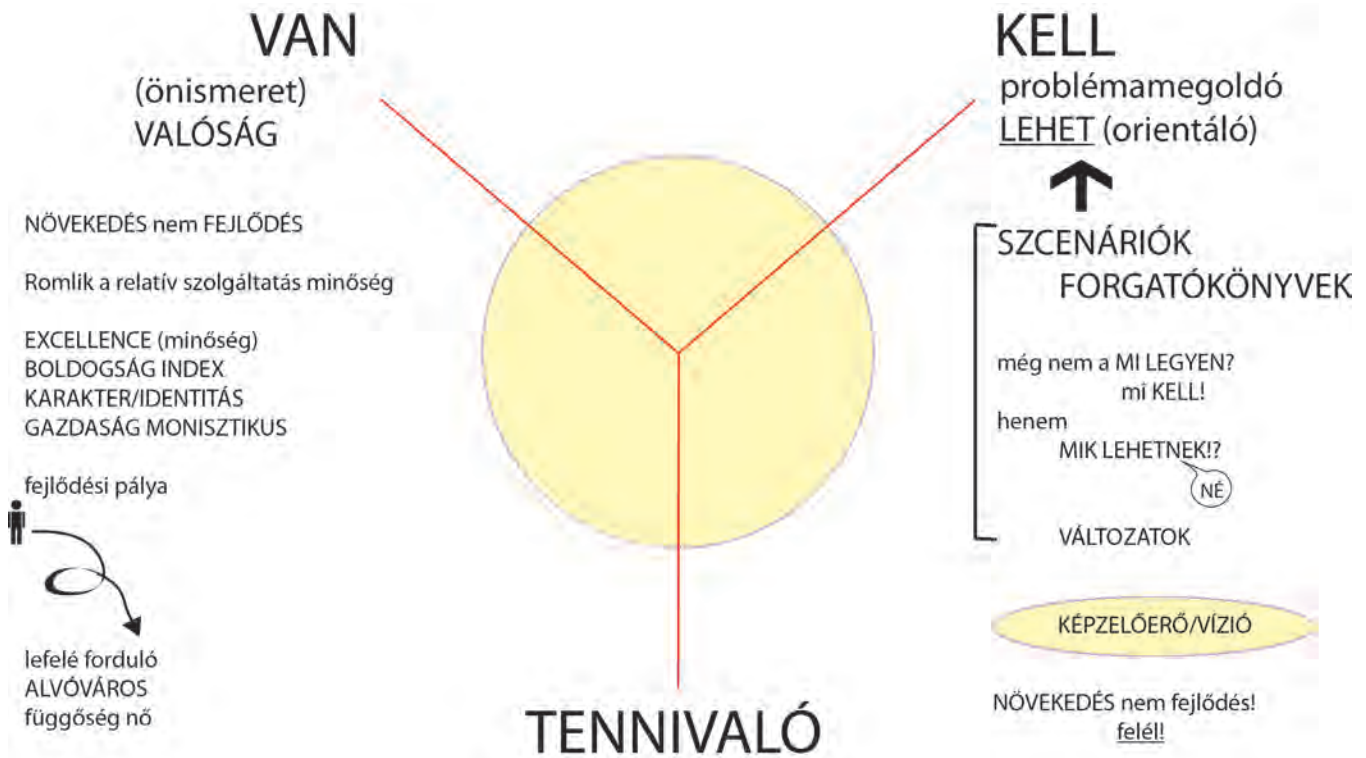
látszólag hasonlóan működik, mint egy organizmus, simán és bonyolultan, de ahelyett hogy a részek a közjó érdeke szerint kooperálnának - önkorlátozóan és jóindulatúan - a „masina” módon működő városokban a célvezérelt gépet egy „egyedül gondolkodó” kis csoport működteti, esetleg - ráadásul - a város egy kisebb csoportjának érdekei szerint. Így aztán a „masina” működését, a gép szabályait a közösség szabályozására a város tágabb társadalma manipulatívnak vagy kizsákmányolónak tarthatja és nem kiszolgálónak/szolgáltatónak. Ebben az összefüggésben többen tagadják azt az állítást, hogy ami jó a város elitjének az jó a városnak is, egyben azt állítva, hogy a várost a piac kontrolálja, irányítja, vagy politikai és/vagy társadalmi manipulátorok a masinába bújva, vagy mérnökeik által.

Végeredményben a város fejlődésének különböző szakaszaiban, korszakaiban (ami egyébként az emberi fejlődés szakaszaira hasonlatos, vagyis antropomorf) más és más társadalmi modell lehet hasznos és hatékony. Így ha a városra, mint élő szervezetre tekintünk, (márpedig igen!) akkor a növekedés, fejlődés szakaszában a városra, mint organizmusra kell tekintenünk; a problémák megoldása ennek megfelelően történhet hatékonyan, eredményesen, integráltan. Nehéz időkben, háborúban, vagy katasztrófa-helyzetben a Masina lehet a megfelelőbb forma.

Lefordítva Almádi fejlődésgrafikonjára: A város most, egyfajta Dzsungelállapotban van, meglehetősen kaotikus, annak ellenére, hogy egyben még a Masina jellegzetességeit is magába ötvözi. Amint majd a továbbiakban körvonalazódni látszik, a kívánatos forma a Bazár lehet, amit egy Organizmus léttel lehet megtámogatni.

Jövő- Forgatókönyvek/Szenáriumok

Az Alkotó Munkacsoport a „Tanulókör” egy közel 60 évet átölelő fejlődési pályát vázolt fel, hogy ezen a folyamaton keresztül vizsgálva keresse és határozza meg az elágazási pontban, a jelenlegi keresztúton a város lehetséges jövőjét. Ennek során részben diagnosztizáltuk a VAN helyzetet a haladás-fejlődés lehetősége szemszögéből.

A város fejlődésének utolsó 30 évében – összhangban a rendszerváltással együtt járó társadalmi-gazdasági liberalizációval, és a világban folyó centralizációs tendenciákkal, területi folyamatokkal, a poszt - szocialista elbizonytalanodással, gazdaság erodálásával – Almádi egyre inkább FÜGGŐVÉ vált Veszprémtől. Ezzel a változással összhangban Veszprém máig nem vállalta fel (talán nem is ismerte fel, és nem is kényszerült) a regionális érdekek képviselését, amit a korábbi szocialista kor éppen a centralizáció jegyében korábban elmosott. A város egyedül - pontosabban - magára maradt. Lévéen a korábbi időszakban „jól menő” hely, egyfajta „gondtalanságban” nem kényszerült reagálni a kihívásokra, a „nagy mama ezüst étkészletéből” még egy évtizeden át jól prosperált. Vagy úgy tűnt! Közben a megváltozott körülményekhez jobban alkalmazkodó települések a környezetében, valamint az egész Balaton-térségben elhódítottak előle szerepeket, illetve önállóan fejlesztették, újították meg korábban már volt szolgáltatásaikat. Almádi ezen időszakban is, még „kivételezett” szerepénél fogva, erős és hatékony lobby-tevékenysége révén - látszólag - fenntartotta működőképességét, azonban éppen ezen kényelem okán nem alkalmazkodott az új kihívásokhoz, a másfajta működésmód igényeihez. A város gazdasága nem a gazdaságra fókuszáló, elsősorban kulturális irányt vett fejlesztések miatt leépült. Nem csupán a helyi ipar, a szolgáltatások, hanem a közvetlen környék (Fűzfő) nagyobb foglalkoztatási kapacitással rendelkező ipara is visszafejlődött, miközben bizonyos koncentrációs folyamatok, főleg a kereskedelemben, Veszprémet erősítették tovább.

Ezzel párhuzamosan Almádiban néhány olyan beruházás/projekt jött létre, - részben a „bevásárlás forradalmával” (is) összhangban az igények, szükségletek újfajta kielégítésére, valamint bankok biztosítók, ingatlanközvetítő irodák megjelenésével a földszinteken, - egy frissen várossá avanzsált, infrastruktúrában alulfejlett településen, - amelyek rontották a város szervesen kialakult szerkezetét. A „gépkocsiban született” (car-born) bevásárlásra létesült Penny, például, szétrobbantotta a - mind üzletileg mind fizikailag - kis üzletekre alakult Belvárost, elfoglalva egy egészen más funkciók szá-

mára predesztinált (intermodális csomópont Busz-MÁV, P+R eszközváltóhely, sőt Hajókikötő!) területet, a MÁV privatizáció keretében. A később létesült car-born shopping (egyébként megfelelő) városzéli helyszín is funkciószegény és fizikailag is hibás shop-mixe nem kellően vonzó középvárosi szintű, színvonalú TÉR-re korcsosult.

A belváros és a belvárosi bevásárló utcák és terek kiürültek, üzletei bezártak és több szakaszukat „üzletgyilkos”, „toxikus” bankok és biztosítótársaságok, ingatlanirodák foglalták el, valódi látogatóra alkalmas közösségi helyek, terek, éttermek, üzletek, kávézók, kis értékes kereskedőhelyek helyett. Jellemző hogy egy magát kényelmes, barátságos szabadidővárosnak képzelő-kínáló településen szinte nem található a belvárosban utazási, turisztikai kínálatot szolgáltatást nyújtó-értékesítő mini irodák, de választék belőlük egyáltalán nincsen.

Mindennek következtében a belváros nem csak kiürült, kihalt, de az újonnan jelentkező, megjelenő vállalkozások, vendéglátóhelyek, egyéb belvárost éltető szolgáltatások a belvárosban mindig, normális esetben is jelenlévő helyhiány következtében a belváros szegélyére immár a gyaloglási távolságon (cca. 400 m) kívülre kerülnek. Sajnálatosan ezzel a belváros nem terjed, nem bővül, csak szétzilálódik, többnyire ideiglenesen, mert a szegélyen az új üzletek nem tudnak kitartani, különösen nem a szűk szezonon kívül.

A belváros kihalt, illetve tetszhalottá lett, szakaszosan lepukkant, amint a Busz és a vasúti pályaudvar is, de a belvárost gazdagítani képes közparkok is. A strandra koncentrált gazdaságélénkítés nem nagyon ismerte fel a strandokban rejlő potenciálokat, egy újfajta vízi-élmény és strandélmény kielégítésében rejlő lehetőségeket, vagy egy 10 ezer fős település uszodái, közfürdő igényét, ahogy a strandokhoz kapcsolódó infrastruktúrákat sem fejlesztette kellő mértékben és eréllyel. Kulturális háttérére építve a stranddal kapcsolatban lévő parkban koncentrálnak (az is szezonálisan) az átalakító, újratöltő (reloading és recycling) energia. Ezzel azonban önmagában nem lehetett és nem lehet újjáéleszteni az egykor energikus, dinamikus belvárosi körzetet. A kisebb kellősítések, mint a piac lefedése messze elmaradt a korszellem igény szintjétől. A szabadidős város kulturális programjai inkább a mennyiség irányába mozdultak, általában kevésbé kapcsolódnak az élet stációihoz (amint azt pl. a druidák és az egyház évezredek óta folytatott gyakorlata mutatja.) Egyfajta fesztiválkonfetti-szórás éppen az identitást borítja be, kommercializálva helyeket (strandbejárat, Pannónia parkoló, stb. ezzel is kivonva az „életet” a belvárosból) és alkalmakat, nem az összetartást, (egy vérből valók vagyunk) és a spiritusz –identitás építését szolgálva.

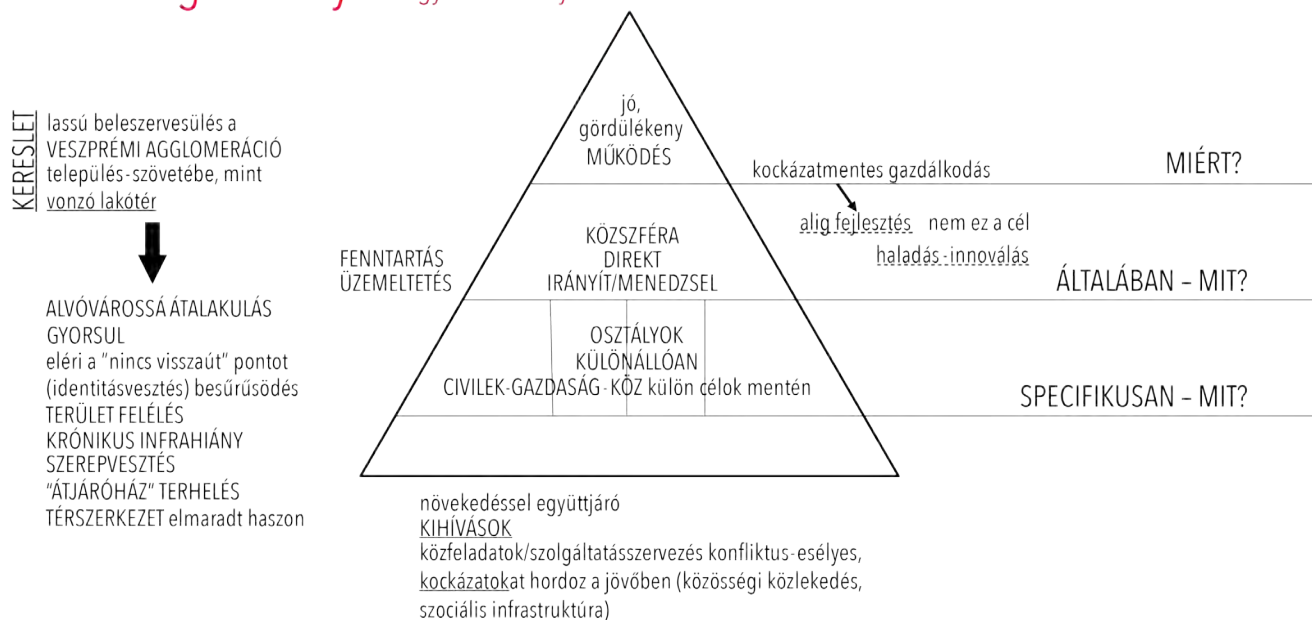
Mindezek együttesen azt eredményezték, hogy a város korábbi attraktivitása relatíve csökkent, a szomszédai beérték, sőt egyesek a Nyárország-színvonalban le is körözték. Összességében tehát elmondható, hogy a város szívében a város szívéit-lelkét nem nagyon lehet tetten érni. Amennyiben a megindult „újratöltést”, mint fejlődés fogjuk fel, - amelyik az alvóvárossal összefüggésben, a lakásboomra épülve, a központban fekvő, leromlott épületek felújításával, átépítésével jár, akkor az éppen ellentétes a „barátságos szabadidőváros” igénnyel. Éppen az a feszültség lett volna és lenne kihasználható, ami egy történetileg kifejlődött szövetben szolgáltat a mai igényeknek megfelelő stílusban és funkciókkal. Egy minőségi, turistabarát környezet helyett egy meglehetősen karakter nélküli, vagy közepesnél gyengébb építészettel (a funkció melléfogásról, shop-mix elégtelenségéről, tévedésről már szóltunk) nem igazán erősíthető a „Vendégváró Város” imázs, különösképp, hogy a vendégváró, -látó helyek egyre inkább a peremén kívül vagy jó esetben a szegélyén helyezkednek el.

Azok az élénkítésre vagy identitásfejlesztésre irányuló központi, vagy közberuházások, amelyekkel a megújulást feltételezhetjük, nagyrészt egy-két helyre, inkább csak ingatlanra koncentrálnak, nem építenek a gerjesztő programokkal beinduló piaci akciókkal való újratöltésre. Ráadásul e pólusokban-pólusokra megformált beruházás típusú beavatkozások nem forrásteremtők, inkább - talán a strandok kivételével - forrásnyelők. A gazdaság nem kap impulzust, amelynek segítségével felállhatna a 7., 8. részszámolás után.

Ennek a városfejlesztési politikának az **első Szenáriója** vagy forgatókönyve a kormányzás nélküli sodródás horror-szenáriója. Ez az egyetlen szenárió, mely sokkal kevésbé feltételezésekre, hipotézisekre vagy vágyakra épít semmint a lehetőségek elkerülésére, nem-kiaknázására és a valós, látható és kézzelfogható jelen előrevetítésére. Ebből a VAN helyzetből, jövőképből szükséges kilépni, kifarolni illetve enyhe, vagy erőtejesebb kormányozdulattal kievickélni, eltávolodni.

"HEVENY" DIAGNÓZIS

0. forgatókönyv *avagy a MŰLT folyt. köv.*

Az instant menedzsment célja kell, legyen, hogy az EKF időpontjáig szükséges kidolgozni azt a kívánatos jövőképet, amelyet a város közössége, a közsféra és a piac szereplőinek különböző szintű együttműködése, összefogása meg is tud valósítani. Avagy, különböző előnyös adottságokra, versenyelőnyökre-pozíciókra és feltörekvő- jövő-piacokra alapozva („magocskák”, amiket „öntözni”, kultiválni kell: kreatívipar, oktatás, tudásgazdaság; szabadidőipar annak minden kék-zöld regisztere, egészség-szépségipar; környezetipar,) a jó projektekre tekintettel tőkeszervezéssel új pályára katalpáltálni.

Erre három szenárium került felvázolásra. Ezek közül kettő „egyszerű”, basic, kvázi „Münchhausen” (Self made City) forgatókönyv, azaz akár önerőből is megvalósítható, míg a harmadik egy többre-nagyobbra⁴ vágyó, távlatosabb kitekintésű. Egyben a mostani nemzeti legitimitási szinten túlra, vagyis nemzetközibe, (de legalább Közép-Kelet-európaiba) tekintő „emelkedettebb”. Ebből következően újító, innováló, funkciógazdagító, építő- fejlesztő, haladó és ennek megfelelően nagyobb forrás – tőkeigényű, ami már önmagában is lokális gazdaságélénkítő!

Self made City 1 és 2, avagy KONSZOLIDÁLÁS forgatókönyvek

A két változat között a lényegi különbség csupán annyi, hogy míg a K1-es szenárió nem tűz ki más célt, csak a leszálló, lefelé vivő spirál megállítását. Megelégszik azzal, hogy kiszálljon a sodródásból és beindítson egy irányítást, beindítsa gazdaságélénkítést és ezzel megállítsa az alvóvárossá alakulást generáló ingázó, bejáró életmódot, kis mértékben javítsa, illetve gerjessze a helyben fogyasztást, vagyis elsősorban az itt élő lakosokra, ezek közül is a nappal is itt lévőkre (nem itt dolgozókra) fókuszálva fordítja vissza a folyamatokat (mint a nemzet a külföldre távozóknál), addig a K2 már „csúcsra járhatja” a konszolidációt, ami annyit jelent, hogy megkezd a valamikori önmagához történő visszafordulást, egy valódi szabadidő-szolgáltató város-identitás újjáteremtését. Ezt ezért Főnix programnak is nevezhetjük. Itt már egy új minőségű „Nyárország” megalapozásáról is szó van, egy

⁴ nem méretben! (big vs. great)

egyedi, unikális, fürdővárosi „másságot”, ha tetszik „meglepőt” hozva létre. Egyben már a szezon a szabadidő más területeivel is megnyújtó (inkább szervezéssel, mint új infrákkal) kínálattal. Megindítja az egykor volt Lég- és Víz- Gyógyhely identitásának újraépítését kommunikációval, vízióval és néhány eszköz, kellemesség (pl. fürdőházak, esetleg uszoda, strand sokszínű berendezése, ehhez kapcsolódó szolgáltatások programszervezés: csónakázás, vitorlásoktatás, plusz kuplung-programok az egészséggazdasághoz: masszázs, szauna, gasztró-kúra, testkontrol-lélekkontrol, agykontrol, stb.), illetve a natúra a hegy kihasználása: pihenő-rekreációs parkok a’la Baden, lovas és gyalogos túrázások, erdőjárás, ismeretterjesztés; borkultúra újrapozicionálása, itt is csoportos „oktatás”, stb.) bevezetésével, szolgáltatásként való megteremtésével és meghonosításával, a szükséges infrastruktúra kialakításával.

Amennyiben folyamatként fogjuk fel, akkor ez valódi továbblépés az előbbieken „leállított” alvóvárossá válás után, a gazdaság élénkítése és szerkezetének alakítása irányában. Itt nagyrészt a spontán folyamatok felkarolására, megjavítására, hálózatba szervezésére, helyi erők, képességek helyzetbe hozására, és támogatására, inkubálására, valamint a változás intenzív marketing és sales- kommunikációjára építünk. Ezt „nőies” vagy „újra-berendező” fejlesztés keretei közt el lehet végezni, itt a beruházások a szervezéshez, menedzseléshez, szépítéshez, felszereléshez képest elhanyagolhatóak, mintegy annak alárendeltek.

A harmadik,

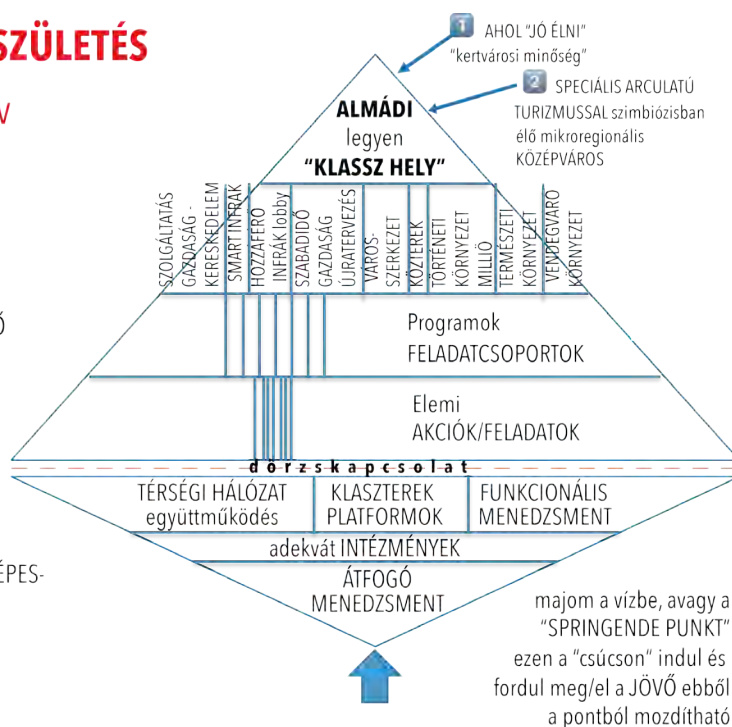
HALADÁS (előrelépés) scenárium

ezzel szemben már „férfias” jellegű: azaz itt eddig nem volt létesítésekre is szükség van. (Apa, kellene még egy szoba!)

FÜRDŐVÁROS ÚJJÁSZÜLETÉS

1.+2. forgatókönyv

- OPTIMÁLNI a meglévőt
- KONSZOLIDÁLNI (szanálni)
- AKADALYOKAT eltávolít
- HIÁNYOKAT megszüntet
- „SZOMSZÉDDAL” kiegyenlít
- ÚJJÁTEREMTENI a GYÓGYFÜRDŐ hangulatot identitást, karaktert
- SZÉREKEZETJAVÍTÓ programok
- KAPCSOLATOK A „MAG”-al
- POLICENTRIKUSAN fejleszteni a térszerkezetet
- MIKRO és MAKRO régióval együttműködve hálózatosodni
- SZÉREPET/POZÍCIÓT szerezni
- ELŐKÉSZÍTENI ÚJ
- POZÍCIOELŐNYÖKET/VERSENYKÉPESÉGI tényezőket

A kis lépésekkel megújításra kerülő, kellemes vendéglátó-helyekkel, kávézókkal, butik-jellegű üzletekkel, turistairórákkal, árnyékos teraszokkal, art- vagy design-panziókkal, kézműves és őstermelői piacokkal, helyi borok kóstolóival, kényelmes „art”-fagylaltozókkal, zenepavilonokkal kistafírozott parkokkal, valódi speciális agro- és kézműves, valamint régiség piaccal gazdagon

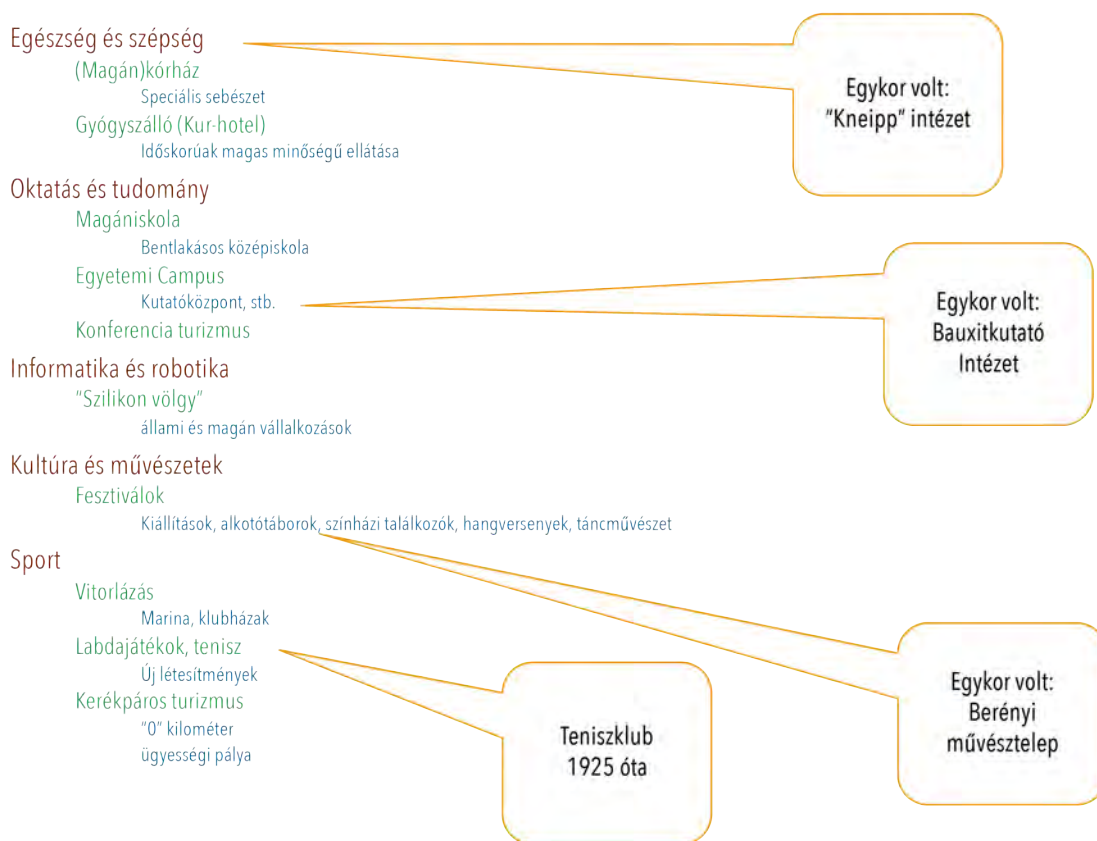
adjusztált, megújított, újratöltött Belváros és egy romantikus -retro- design promenád, valamint újszerű, sokszínű strand-korzó által és a hozzáférhetővé tett hegy-gyűrű kellően vonzó hely lesz újra, hogy vonzza a szabadidővel rendelkezőket de egyben az Új Gazdaság szereplőit is, a tudás-gazdaságot és a kreatívokat.

Ezek számára az addigra már kiépített és jól működő szuperháló megteremti a „helymentes”, vagy „helyfüggetlen” alkotás, munka lehetőségét. Itt hozzák létre start-up-jaikat, vagy idehozzák vállalkozásaikat, amennyiben az itt már meglévő tudás-gazdaság, oktatás erre kívánatos helyet kínál, nyújt,

biztosít, állít rendelkezésre például a Lozsánta és Berény-központ közötti új tengely keleti végén. Nem csupán a jónevű (kéttannyelvű) iskola fejlődik tovább és lesz a tudásipar egyik „termelő-he-lye”, de a közeli (veszprémi) egyetemnek is kitelepül fakultása, akár a tihanyi Limnológia is képvisel-teti magát, de még a keszthelyi Georgikum is bekapcsolódik a tudásgazdasági integrációba, illetve az ezekkel összekapcsolódó kutatási tevékenységekben konferenciákba, és egy „Szilikon-Domb/vagy Hegy”, technopolis, biopolis, stb. üzleti alapon történő működtetésébe. A folyamatban lévő szemináriumépület ennek hitelét és kiinduló alapját teremtheti meg, s egyben hitelesíti azt.

Amennyiben a helyben élő művészek nagy számát is figyelembe vesszük, és eddigi törekvéseiket felkarolva egy művészeti vagy kreatív főiskola egyetem is megjelenik „jövő-távcsövünkben” (egy őszművészeti kvázi Bauhaus-mai kornak megfelelő újraterektéseként, születéseként, vagy/és más tudományos igénnyel jelentkező vagy megnyerhető háttereként a Tudományos Parknak, akkor - a könnyen hozzáférhető-elérhetően keresztülton fekvő Kapuvárosba, kies természeti- és természetes környékbe illesztett és rekreáció facilitásokkal, valamint hedonisztikus kényelmességekkel bőven ellátott körzetbe (nem csak a szűken vett városba magába, azaz a poliszba) immár majd szívesen telepednek meg olyan induló, vagy prosperáló vállalkozások, amelyek elsősorban a képzett mun-kaerőre és magas-szintű szolgáltatásokra „gerjednek”.

Elképzelt, megtelepítendő funkciók (példák, "nyárország" nélkül)

Egy technopolisba ágyazott, tudományos szinten jegyzett tudásipar a hozzá kapcsolódó konfe-rencia és incentive turizmus megalapoz egy kifejezetten erős, jövő-orientált gazdaságfejlesztést. Megfordítja az ingázás irányát, és távolabbról is vonz hazai és nemzetközi aktorokat. Ezzel, mint egy fejlesztő-akupunktúraponttal „meggyógyítható” Berény mai központja, ami a most kissé bi-zonytalan funkcióra álmódott szeminárium-környékkel együtt új tartalmat nyer. Ez az új FŐUTCA (a Veszprémi út kikötése a 71-re) a Lozsánta és a volt jezsuita kolostor-templom együttes között, mint városrész-központ kisugároz a környezetére és ezáltal az értékesebbé válik, funkciójában is és mi-nőségében megújul. Amennyiben ez az együttes a „kapu” identitásnak megfelelő építészeti és táji környezetbe illesztéssel és tájépítészeti minőséggel jön létre, akkor a mai kor ugyanolyan jelképe lehet, mint a református (kerített-) erődtemplom egykoron. A változás tökevonzását ma még igazán megbecsülni sem lehet.

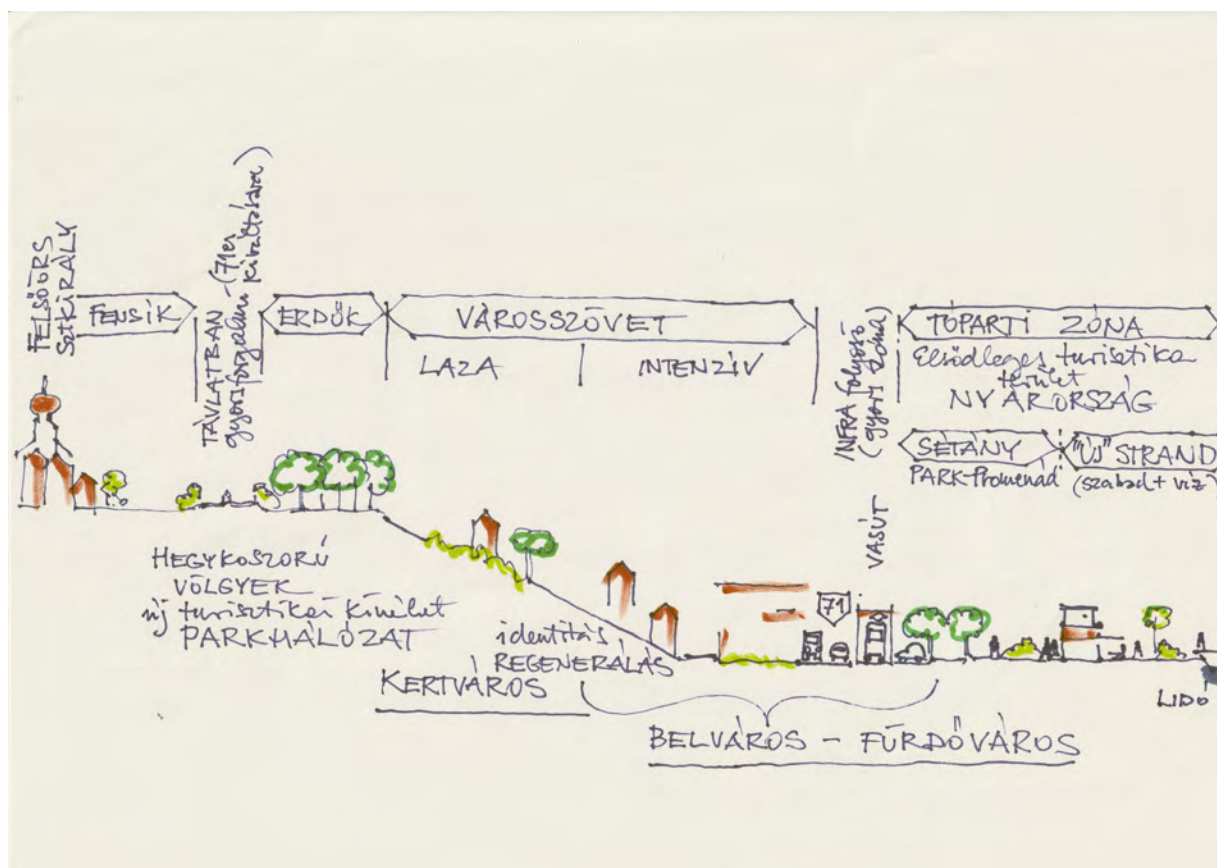
A város másik, nyugati, végén az egykori „táborok” körzetében, árnyas fák között illetve a Köcsi-tó körüli zónában alakítható egy Balaton-felvidéki Kultúrpark Központ, ahol hang és képanyaggal is gazdagon kistafírozott, interaktív információcentrumban információhoz, ismeretekhez juthatnak mindazok, akik akár a természetes-természeti környezetünk iránt érdeklődnek, ilyen élmény-, vagy tapasztalatszerző túrára indulnának, de azok is akik a kultúrtájjal kapcsolatban szeretnének ismeretekhez jutni, vagy a környék faunájáról, flórájáról tájékozódni, megismernék a táj geológiáját, vagy a természetben folyó folyamatokat, a pajorok, kukacok hasznos tevékenységét, a komposztálást erdőgazdálkodással kapcsolatban gyűjtenének ismereteket, vagy a „varázserdőbe”, a víz útját, körforgását, egyfajta élményként, szórakozva tanulva. Madárles, nyomolvasás-, tűzrakás- programok, Robinson tábor, Erdei iskola, stb. gazdagítják a hegyvidék erdejének kapujaként létesített Ökopark – bejáratot, Természet vagy Környezet-Központot, ahol a vezetők (Guide) bérelhetők, eszközök vásárolhatóak⁵. A Hegyen-erdőben esetleg több, hálózatba kapcsolt stáción különféle élményekkel, tudással-, ismerettel gazdagodhatnak, „megélhetik” a természet csodáit a különféle tematikus (vezetett) túrák résztvevői, természetjárók, barangolók. De itt, akár a térségben jól ismert kőmegmunkálás fogásait, technikáját is megismerhetik, elsajátíthatják. Egyben szálláshelyek is kínálják magukat, és akár sportolási lehetőségek, felszerelések (tornapálya, szabadtéri és tornatermi-edzőtermi facilitások, szauna-uszoda, stb.)

A körzet beilleszkedve a kistérségben kialakított, meghatározható átfogó „Kultúrpark”-ba (vagy Natura-park) – az abban kialakított környezettudatosságra nevelő hálózat részeként egy a szabadidő-eltöltéshez, szabadidő természetélményhez és a másik, az egészségipar által kifejlesztendő „egészség- pillérhez” kapcsolódva és a már bevezetett vízi élménykínálatok lehetőségein túl biztosít identitást is építő szerteágazó szabadidő-kínálatot és munkalehetőségeket. A Kultúrparkban számos tematikus túraútvonal határozható meg kezdve a gyalogos, a nordic- walking túrázástól a lovas-túrákon, tanösvényeken keresztül a fotós- és festő-szafarikig, madár- és állat-leseken át Erdőben folytatható relaxációs, jóga és meditációs programokig, stb. Mindezek együttesen az ún. szezon kiterjesztését is megalapozzák, programokkal és funkcióval (élethosszig tanulás, ép testben ép lélek, stb.) töltik meg (november közepétől március idusáig; fordítva pedig: Az egykori ikonikus filmet parafrázálva: „Fészkeléstől – Lombhullásig” azaz márciustól-novemberig téve aktív térére a ma inaktív természeti környezetet, s ezzel a térbeli kínálatra, programokhoz csábítva hétvégi, vagy akár az egészség- wellness, well-being ipart is használó szállóvendégeket. Ezek kombinálhatóak gasztrokultúra programokkal, pincelátogatásokkal, borkóstolókkal, vagy éppen gyógynövénygyűjtéssel, főzőtanfolyamokkal, stb.

Végül, de nem utolsó sorban az egykori (Bécs- Pozsony-) Győr-Veszprém-Füred vasútvonal becsatlakozási pontjánál (a Határcsárda közelében) lévő, összefüggő nagyterjedésű szabadterületen a vízpart és a hegyláb közé ékelhetően egy - kvázi - Új Városközpont, vagy ikerközpont jöhetne létre, egy komplex Egészség-Plaza. Ez a város egykorvolt gyógyfürdő identitását bontja ki, igazítja a kor-szellem igényeihez, teszi egy 3. Évezred-konform Gyógy (Kur Egészség- Szabadidő) –Füredvárossá ismét Almádit.

Ezen a helyen, a Hajókikötőtől (esetleg a Budatava-stranfürdőtől) induló majd 4 km hosszú park-sétány, promenád délnyugati végén (a volt focipálya és a 71-es út nyugati oldalán elterülő gyerekotthon és kemping helyén) a Felsőörs-Veszprémbe vezető főút illetve völgy („hágó”) kikötésénél egy olyan „egészség kombinát” jöhet létre, amely képes kiszolgálni mind a vízi-szabadidő tevékenységeket, kellemességeket, hajózást csónakázást, vitorlázást (marina-hajókikötő- klubház-vendéglő) mind pedig - ehhez és a szabadidő eltöltés igényeihez kapcsolódóan, a várost egész évben egészség-megőrzésre alkalmas torna és edzőtermekkel, sportpályákkal, uszodával, szaunával, kozmetikai szolgáltatásokkal, kisebb plasztikai kozmetikai- szépségszolgálatokkal, stb. esetleg öregedés elleni kezelésekre alkalmas, vagy fogyókúrákat főző-tanfolyamokkal, fitness programokat biztosítani képes szolgáltatásokkal, valamint, esetleg kisebb exkluzív üzletekkel, styling tanácsadással, a

71es felett a nyugati területrezzsel direkt kapcsolatban Gyógyszállóval, esetleg egészség-központtal- kórházzal, fürdővel, kézműves (artisanal) üzletekkel, látványműhelyekkel, pihenőparkokkal, vendéglőkkel, kávézókkal, fagyizókkal.

A szabadterületen buszmegállóval, esetleg a volt vasút vonalán Veszprémig közlekedő shuttle buszszal, P+Ride parkolóval, kisvasút kiindulóponttal, városi kis elektromos gépkocsi, golfkocsi bérleti lehetősége a sétány „leküzdésére”, a vízzel is kapcsolatban élmény-halásztóval („belső tó” gyerekek számára). Mindezek kapcsolatban a promenáddal, és strandsétánnyal.

A strand maga kvázi „szabad- strand-sétány” jelleget kapott azáltal, hogy a vízpart (shore) mindig, mindenkinek hozzáférhető, mintha egy park lenne. Azonban a strand „virtuális” kapujától a másik kapuig felügyelet alatt van (parkőrök), és zónákra osztottan van berendezve. A meglévő kapu-épület melletti sávban végig a strand hosszában egy séta és kocogópálya van kiépítve, amihez több (1- vagy 2 helyen) zuhanyzócsoporthoz és WC csatlakozik, amelyek erről a séta-kocogó és tornászó- játszó útról, illetve a partis kvázi strand-pihenő sávról közelíthetők meg.

Az útról a víz felé eső - kvázi - szabad oldalon, a vízbe is nyúlóan vannak kialakítva fürdőházak, vízi napozóstegek, amelyek mind olyan szolgáltatások, amiért már fizetni kell. (Üzleti modellt ki kell dolgozni és lehetőleg telefonos vagy karkötős elszámolással vehetők a szolgáltatások igénybe.) Ugyanígy, ha vannak, egyéb vízzel kapcsolatos szolgáltatások, mint úszásoktatás, vízi-fitness. Egy-egy stégen lehet úszómedence, (akár a parton is, tiszta vízzel megfelelő fenék-kiképzésekkel). Lehetnek különféle kialakítású medencék, akár hullám-medence is vagy jakuzzi-típusú, mind külön árképzés szerint fizetősek, hiszen a vendégek szolgáltatást kapnak.

Vagyis a „természet van” és „ingyen jár”, áll rendelkezésre, mint egy park, csak a szolgáltatásoknak van díja. A hosszanti axis belső, nyugati-város felé eső oldalán a kabinsor részben továbbépül egy a fürdői strand kerítésénél épült szolgáltató-kényeztetésekkel, étteremmel, ami télen is aktív, kávézókkal, fagyizókkal bérleti facilitásokkal, stb. (akiknek bérleti-végfelhasználói, mint egy plazánál vagy fix vagy royalty jellegű díj ellenében üzemeltethetők, bérelhetik a helyeket.) Ezek között a parti sétány és a promenád (a Parkban vezetett szintén „felszerelt” infrával-szolgáltatással gazdagított,

és programokat befogadó gyalogos tengely) között több helyen átjárás lehetséges, de szükség esetén biztonsági (emergency) okból lezárható.

A strand több, különféle tájépítészeti eszközzel – növényzet „utcabútorok”, pergolák, piknik-helyek, játszóterek, stb. - eltérő jelleggel szakaszolt, s maga a vízpart is eltérő (lídó, gyerekbarát, csónakkikötésre alkalmas, stb.) kialakítású. Egyben a teljes strand és parkterület magas szinten „digitalizált” azaz lefedett és egyben ellenőrzött. Minden igénybe vehető szolgáltatás egységes jellegű, karakterű információs táblákkal ellátott, a komfortos használatbavétel és félreértések elkerülése érdekében.

Parkolás a strand és a belváros együttes igényeinek megfelelően, a 71-es alatt, vagy helyenként -felett jó helyeken és jól gyalogolhatóan kiépített és kényelmes átjárásra szervezve a vasúttal párhuzamosan, annak hosszában kiépített és ellenőrzött. A kocsik beléptetésével kettős kontrol gyakorolható a part s parkhasználók felett. A beléptetés maga (a vasúti átkeléseknél) rendszám-felismeréssel kombinálva egyben a fizetést is biztosítja (esetleg korlátozott időre vagy exponenciális díjszabással. Lásd üzleti tervben) Smart city logikával a parkolóhelyek szabad vagy foglalt jelzése, a bejáratokhoz terelés, parkolászám előrejelzés biztosítható. A „zöld és kék” város egyben digitálisan is elsőrendűen kistafírozott.

Még egy gondolatlöket a Belváros és parti sáv a Nagy Park (promenáda) és (szabad) strand (sétány) zóna kapcsolatáról, mely már feltehetően a K2 programidőszak során (férfiasan) kiépült: Ennek alapvetését az képezi, hogy a város hosszanti tengelye mentén majdnem 8 km hosszban a 71-es (túlterhelt) főút mindkét oldalán húzódik. Ráadásul a hegy láb és hegy beépítése és a partszegélyen lévő városszövet között nincs, nem volt és az egymást követő tengelyes fejlesztések alkalmával nem is épült át „üdvözítő” kapcsolat. A 70-es 80-as évek csupán egyetlen inkább a Hotel kiszolgálására létrejött (korlátozott) átjárót illetve a vasútállomás kiszolgálására szolgáló szűk és egyfunkciós aluljárót hoztak létre. Igaz ennek „nőies” fejlesztése, berendezése, kiállítótérként hasznosítása gazdagította annak funkcióját, aminthogy a strandbejárat részbeni áthelyezése, Belváros tengelyébe is növelte az aluljáró használatát, hasznosságát. Mégis, egy szűk, nem túl barátságos infrastruktúra maradt nem „szolgáltatás-jelleggel”. Kijáratai, kivezetései egy korábbi logikát követve ma már sok szempontból elégtelennek tekinthetők. Ennek részleges átépítése, komfortosítása, különösen a be- és kijáratoké indokolt, a Belváros átfogó újrakoncipiálása keretében. A Belváros - ugyanis - a Vasútállomást is, (peronokkal együtt) jelenti, hiszen ez köszönti a vonattal ide érkezőket.

Azonban egy a hajó kikötőhöz a Belvárosból a városháza és a Pannónia között átvezethető egy igen csak komfortos kapcsolat, amennyiben ezt ráadásul nem csupán aluljárónak alagútnak képzeljük és folyosóként alakítjuk ki. A jelenlegi piactól induló park-zöldfelület (Széchenyi sétány - autóbusz állomás - Szent István park - Pannónia- Városháza) egy keresztbe fordítás (fésűfog) aminek komoly szerkezetjavító szerepe lehet a belvárosra nézve. Ezeknek a parkoknak hálózatba, szövetbe szervezése és funkcióinak, szolgáltatásainak gazdagítása eleve hasznos lehet. Amennyiben a Pannónia oldalán, az egykori étterem és a városháza (előtte út) szegélye között egy „combos” átjáró / aluljáró lenne nyitható, amely lejtősen „kimászik” a 71-es alól és mindjárt legyezőszerűen szétnyílik. A lejtő oldalában és már a térszín alatt információs üzlet, áruda létesíthető, a lejtőn víz csordogálhat, és a Pannónia „pincéje is kapcsolódhat ehhez az inkább szint alatti térhez, mint folyosóhoz. Igaz, hogy ez a Pannónia parkoló újraértelmezését és egyben a Pannónia pincéjének bekapcsolását, kinyitását, részbeni esetleg vendéglátó funkciókkal kiterjesztését-gazdagítását, teraszosítását tenné lehetővé, egy a 71-es úttól határozottan (esetleg növényzettel) elválasztott „Díszteret” eredményezve⁶.

A másik oldal (ha a Penny marad, a parkolója alatt átvezethető a díszter alsó szintje) ugyancsak egy lesüllyesztés- jelleggel egyenesen vezet a mólóhoz, hajó kikötőhöz, amibe a hotel emeleti átvezetése, a lépcsőről érkezvén becsatolható ezzel egy jellegpontot, találkozási pontot lehet a Liget kávézó körzetében kialakítani a „mélyből” felérkezve a felszínre, földszínre.

6 egy Den Hague-ban látott aluljáróra emlékezve, azt továbbgondolva

*Almádi '30 Kezdeményezés Balatonalmádi jövőjéért.
www.almadi30.hu
velemeney@almadi30.hu
javaslat@almadi30.hu*